

Izvještaj o transparentnosti 2024.

EY Bosna i Hercegovina

Sadržaj

Poruka EY rukovodilaca	3
O nama	6
Pravna forma, struktura vlasništva i upravljačka struktura	7
Organizacija mreže	8
Kreiranje dugoročne vrijednosti za društvo	9
Sistem upravljanja kvalitetom	13
Komponente Sistema upravljanja kvalitetom	17
Proces procjene rizika Sistema upravljanja kvalitetom	18
Upravljanje i vođstvo	18
Bitni etički i zakonski zahtjevi.....	19
Prihvatanje klijenata i angažovanja i nastavak saradnje	22
Vršenje revizije	23
Resursi	27
Informacije i komunikacija	34
Proces praćenja i saniranja Sistema upravljanja kvalitetom	34
Infrastruktura koja podržava kvalitet	37
Procedure poštovanja nezavisnosti	43
Prihodi i naknade.....	47
Finansijske informacije	48
Naknade partnerima	48
Dodatak 1: lista klijenata revizije koji su društva od javnog interesa.....	49
Klijenti revizije EY Bosna i Hercegovina koji su društva od javnog interesa.....	50
Dodatak 2: spisak registrovanih EY kompanija članica	51

Poruka EY rukovodilaca

Ivan Rakić
EY Bosna i Hercegovina
Rukovodeći partner

Danijela Mirković
EY Bosna i Hercegovina
Rukovodeći partner za
reviziju

Uvod

Dozvolite da Vam predstavimo Izvještaj o transparentnosti društva Ernst & Young d.o.o. Sarajevo za 2024. godinu. Ovaj izvještaj nam služi kao važan kanal komunikacije sa investitorima, predsjedavajućim i članovima odbora za reviziju naših revizorskih klijenata, regulatorima i drugim zainteresovanim stranama.

Uvažavamo ciljeve transparentnosti Zakona o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine (*Federacije BiH*) i Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske (*RS*), koji nalažu statutarnim revizorima privrednih društava od javnog interesa (*PIEs*) da objavljuju godišnji Izvještaj o transparentnosti. Izvještaj o transparentnosti EY Bosne i Hercegovine (*BiH*) za 2024. godinu je usklađen sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH i Zakonom o računovodstvu i reviziji RS i pokriva našu poslovnu godinu koja se završava 31. decembra 2024. godine, kao i sve nedavne značajne događaje

Ovaj izvještaj prevazilazi regulatorne zahtjeve i pruža uvid u naša ulaganja u kvalitet i našu prepoznatljivu EY kulturu, posvećenost stalnim unapređenjima kako bismo odgovorili na slučajeve u kojima možda nismo ispunili visoke standarde koje sebi namećemo kao i način na koji se pripremamo za budućnost kako bismo dosljedno pružali visok kvalitet, nezavisne i objektivne usluge revizije i uvjeravanja.

Naša posvećenost kvalitetu revizije

Poslovni svijet počiva na povjerenju i pouzdanosti. Naša praksa revizije i povezanih usluga igra ključnu ulogu u zaštiti povjerenja javnosti i povjerenja u tržišta kapitala, što zauzvrat pokreće investicije i ekonomski rast. Pružanje visokokvalitetnih usluga revizije i uvjeravanja je naš osnovni cilj i važan način ostvarenja svrhe EY stvaranja boljeg poslovnog okruženja.

Pružanje kvalitetnih usluga revizije je glavni prioritet za EY BiH i zasniva se na nezavisnosti, objektivnosti i integritetu. To uključuje profesionalni skepticizam, poštovanje profesionalnih standarda i dužnu profesionalnu pažnju. Centralna tačka EY okvira za unapređenje kvaliteta je analiza uzroka koja uključuje pitanja na nivou mreže i pojedinačnih angažovanja. Rukovodioci EY BiH temeljito procjenjuju nalaze uočene tokom internih i eksternih inspekcija kako bi identifikovali oblasti u kojima se kvalitet revizije može unaprijediti.

Razvili smo odgovarajući set aktivnosti koje se sprovode kako bi se odgovorilo na najčešće nalaze inspekcija kao i na uzroke tih nalaza. Utvrđivanje odgovora na nalaze inspekcije kao i uređivanje odgovornosti pojedinaca u skladu sa EY okvirom odgovornosti ključni su aspekti sistema upravljanja kvalitetom. Neki od specifičnih odgovora koji se odnose na izvršenje revizije uključuju uvođenje novog usmjerenog toka posla za revizorske timove u okviru procesa procjene rizika i dalje uključivanje stručnjaka iz centara izvrsnosti kao odgovor na složena pitanja revizije.

EY BiH nastavlja da utvrđuje oblasti za kontinuirano unapređenje kako bi se kvalitet podigao na najviši nivo. Zaključak godišnjeg ocjenjivanja EY BiH za poslovnu godinu koja se završila 30. juna 2024. godine bio je da Sistem upravljanja kvalitetom (*SUK*) pruža razumno uvjeravanje da se ciljevi Sistema upravljanja kvalitetom ostvaruju. Više detalja o tome možete pronaći u poglavlju Sistem upravljanja kvalitetom ovog izvještaja.

Naš cilj: Stvaranje
boljeg poslovnog
okruženja

EY kao organizacija je
posvećen stvaranju boljeg
poslovnog okruženja.

Kroz usluge revizije
pomažemo u izgradnji
povjerenja na tržištima
kapitala i ekonomijama
širog svijeta. Naši revizori
služe javnom interesu
vršeći revizije visokog
kvaliteta koje odlikuje
nezavisnost, integritet,
objektivnost i
profesionalni skepticizam.

Na taj način EY pomaže
da se kreiraju nove
vrijednosti za EY klijente
ljude i druge
zainteresovane strane u
svijetu koji se brzo
mijenja.

All in je EY globalna strategija i ambicija da sa povjerenjem oblikuje budućnost i zajedno podstakne svrsishodan rast. Globalna strategija će stvoriti novu vrijednost za zainteresovane strane EY i učvrstiti poziciju EY kao lidera u profesionalnim uslugama. Više o ovoj globalnoj strategiji i višegodišnjem putu transformacije EY revizije možete saznati u poglavlju Infrastruktura koja podržava kvalitet. U ovom poglavlju ćete također saznati kako nastavljamo da transformišemo način na koji timovi EY BiH pružaju revizije kako bismo zadovoljili promjenjive poslovne potrebe i očekivanja zainteresovanih strana. U srcu ove transformacije je dosljednost u načinu na koji se primjenjuje metodologija revizije EY-a, kako upravljamo revizijama i kako koristimo inovativnu tehnologiju. Ova obaveza uključuje EY ulaganje od više od 1 milijarde dolara u platformu za usluge revizije i povezane usluge sljedeće generacije koja ima za cilj jačanje povjerenja, transparentnosti i transformacije.

Kvalitet vođen EY ljudima i kulturom

Čvrsto smo posvećeni stvaranju okruženja u kojem ljudi iz EY BiH mogu da napreduju. To uključuje regrutovanje, obuku i zadržavanje talentovanih pojedinaca, ali i izgradnju vještina i iskustava usmjerenih na budućnost. Više o ulaganjima u dobrobit i razvoj EY ljudi možete saznati u poglavlju Resursi. Vjerujemo da će ova ulaganja kroz treninge, obuku i dodatnu podršku na radnom mjestu pomoći ljudima iz EY BiH da steknu i unaprijede složene vještine koje su potrebne za obavljanje revizija u današnjem svijetu i pružiti im podršku u vođenju karijere kao i vještine neophodne kako bi postali sljedeća generacija lidera.

Kvalitet nije vođen samo tehničkim aspektima, već i akcijama i ponašanjem. EY nastoji da podrži kulturu integriteta i odgovornosti, gdje su svi odgovorni za postizanje najviših standarda. Kultura EY je podržana vrijednostima EY ljudi koji:

- pokazuju integritet, poštovanje i njeguju timski rad
- su energični, puni entuzijazma i spremni da vode
- grade odnose čineći ispravne stvari

U poglavlju Upravljanje i liderstvo možete saznati više o EY kulturi integriteta i principima utvrđenim u EY Globalnom kodeksu ponašanja.

Kroz ovaj izvještaj pozivamo se na rezultate ankete zaposlenih iz marta 2024. godine [*People Pulse Survey*] i ankete o kvalitetu iz 2024. godine, koje su sprovedene globalno. Anketa o kvalitetu nam pruža uvid u to kako EY ljudi doživljavaju kulturu kvaliteta, uključujući poruke rukovodstva i u toku sprovođenja svakodnevnih aktivnosti. Anketa zaposlenih [*People Pulse Survey*] pruža uvid u iskustvo EY ljudi i potencijalne oblasti budućih ulaganja kako bi se poboljšalo njihovo iskustvo i radno okruženje.

EY vizija za društvo i planetu

Način na koji kompanije prihvataju pitanja održivosti je sastavni dio njihove otpornosti i stvaranja dugoročne vrijednosti za raznovrstan spektar ključnih zainteresovanih strana. Način na koji odgovaraju na ova pitanja i izvještavaju o njima također je ključna komponenta za izgradnju povjerenja u kompaniju. EY je posvećen održivosti kroz smanjenje *ugljeničnog otiska* organizacije i kroz podršku klijentima na njihovom putu održivosti. Pročitajte više o tome kako EY timovi mogu da pomognu organizacijama da se vode kroz složenost izvještavanja o životnoj sredini, društvu i upravljanju (ESG) u poglavlju Nefinansijsko izvještavanje u izvještaju.

Kao ponosni učesnik Globalnog sporazuma Ujedinjenih nacija (UNGC), EY je posvećen unapređenju ciljeva održivog razvoja (SDGs) i usklađivanju strategije i poslovanja sa Deset principa UNGC-a. To znači da nastojimo da utkamo odgovornost, inkluzivnost i održivost u sve što EY radi na još sadržajiniji način.

Kroz *EY Ripples*, EY ljudi posvećuju svoje vrijeme projektima fokusiranim na ciljeve održivog razvoja, okupljajući različite vještine, znanje i iskustvo globalne EY mreže u potrazi za jednom zajedničkom vizijom: pozitivno utjecati na 1 milijardu života do 2030. godine.

EY ostaje na putu da ostvari postojeće ciljeve dekarbonizacije, postavljene u 2021. godini, i smanjiće apsolutne emisije za 40% u opsezima 1, 2 i 3 do FY25, u odnosu na osnovu iz FY19, u skladu sa EY *1.5C Science Based Target*. EY ostaje posvećen cilju *neto nule* i radi na sljedećoj fazi EY naučno zasnovanog plana dekarbonizacije. EY BiH pruža svoj doprinos u postizanju ovih ciljeva. Za više informacija o EY viziji budućnosti, pogledajte poglavlje Stvaranje dugoročne vrijednosti za društvo u izvještaju i *EY Value Realized 2024*.

Pozivamo sve koji čitaju ovaj izvještaj – uključujući naše klijente i njihove investitore, članove odbora za reviziju, kompanije i regulatore da nastave da sarađuju sa nama na unapređivanju naše strategije, kao i svih drugih oblasti obuhvaćenih ovim izvještajem.

Ivan Rakić
Rukovodeći partner i direktor za
Bosnu i Hercegovinu
Ernst & Young d.o.o. Sarajevo

Danijela Mirković
Rukovodeći partner za reviziju i
prokurista
Ernst & Young d.o.o. Sarajevo

O nama

O nama

Pravna forma, struktura vlasništva i upravljačka struktura

U BiH Ernst & Young d.o.o. Sarajevo (*EY BiH*) je društvo sa ograničenom odgovornošću, osnovano u Sarajevu, sa podružnicom u Banjoj Luci, koje je član Ernst & Young Global Limited (*EYG*), kompanije registrovane kao društvo sa ograničenom odgovornošću u Ujedinjenom Kraljevstvu (*UK*). U ovom Izveštaju, EY BiH će se pominjati kao *mi*, *nas* i *naš*. EY se kolektivno odnosi na globalnu organizaciju kompanija članica EYG.

EY u BiH pored EY BiH uključuje i još jednu kompaniju članicu EYG:

- EY Consulting d.o.o. Sarajevo

EY BiH nalazi se u Sarajevu, Vrbanja 1 (SCC – Sarajevo City Center), sa podružnicom u Banjoj Luci, Kralja Petra I Karađorđevića 109; i ima 1 partnera. Vlasničku i upravljačku strukturu EY BiH možete pogledati na: <https://bizreg.pravosudje.ba>.

EY je organizovan u tri geografske oblasti: Amerika, Azija-Pacifik i EMEIA (Evropa, Bliski istok, Indija i Afrika). Ove oblasti obuhvataju niz regiona. Regione čine grupacije kompanija članica unutar geografskih

područja (a u slučaju EY SAD, grupacija u okviru te kompanije članice) sa izuzetkom FSO regiona, koji obrazuju određene kompanije članice koje pružaju finansijske usluge u jednoj oblasti.

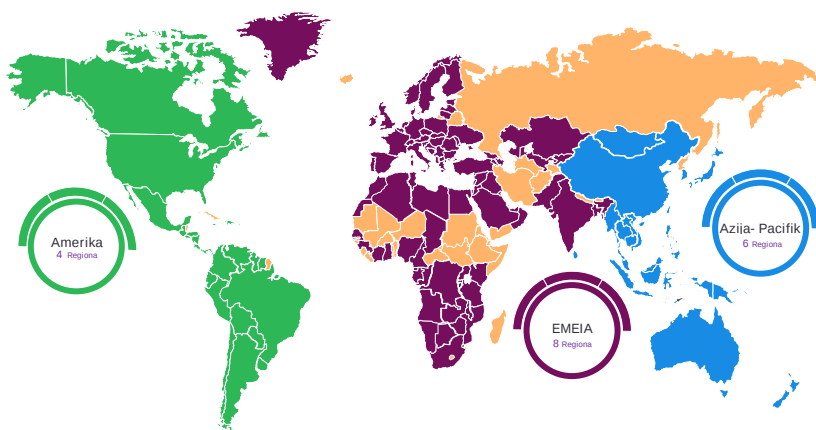
EY BiH pripada oblasti EMEIA. U okviru EMEIA postoji 8 regiona. Ernst & Young (*EMEIA*) Limited (*EMEIA Limited*), društvo sa ograničenom odgovornošću iz Engleske, glavni je upravljački subjekt svih EYG društava u EMEIA oblasti. EMEIA Limited je odgovoran za koordinaciju kompanija članica i njihovu saradnju, ali nema kontrolu nad njima. EMEIA Limited je član EYG-a, međutim nema poslovnih aktivnosti, niti pruža profesionalne usluge.

Svaki Region bira Regionalni forum partnera (*RFP*) čiji predstavnici predstavljaju Regionalno upravljačko tijelo. Partner koji je izabran kao predsjedavajući partner RFP također ima ulogu regionalnog predstavnika na Globalnom upravljačkom vijeću (vidjeti stranu 8).

U mjeri u kojoj to dopuštaju lokalni zakonski i regulatorni zahtjevi, EY Evropa je steklo, ili će steći, kontrolu nad društvima članovima EYG-a u evropskim zemljama. EY Evropa je član i EYG-a. EY Evropa je stekla kontrolu nad EY BiH 2019. godine.

Upravni odbor EY Evropa čine viši partneri kompanija članica EYG u Evropi. Oni upravljaju i odgovorni su za sprovođenje strategije. Partneri u kompanijama članicama EY-a koje su članovi Evropskog ekonomskog prostora (*EEA*) i partneri iz nekoliko drugih zemalja imaju dionice u EY Evropi.

EY oblasti, regioni i zemlje*

*Podaci od 1. jula 2024. godine

Organizacija EY mreže

EY je globalni lider u pružanju usluga revizije, poreskog savjetovanja, poslovnog savjetovanja, strateškog savjetovanja i savjetovanja pri poslovnim transakcijama. Širom svijeta, preko 400.000 pojedinaca u više od 145 zemalja ujedinjeni su u zajedničkom cilju - stvaranja boljeg poslovnog svijeta, a povezuju ih zajedničke vrijednosti i puna posvećenost pružanju kvalitetnih usluga kao i poštovanju integriteta i profesionalnog skepticizma. Na današnjem globalnom tržištu, naš integrisani pristup je naročito važan za pružanje visokokvalitetnih usluga multinacionalnih revizija, koje mogu obuhvatati više jurisdikcija.

Takav integrisani pristup omogućava EY-u da razvije i osloni se na opseg i dubinu stručnosti potrebne za pružanje tako složenih revizija.

EYG koordinira kompanije članice i promovirše njihovu saradnju. EYG ne pruža profesionalne usluge, ali njegovi ciljevi uključuju promovisanje pružanja usluga izuzetno visokog kvaliteta klijentima kompanija članica širom svijeta. Svaka kompanija članica je zasebno pravno lice. Njene obaveze i odgovornosti kao kompanije članice EYG su uređeni regulativom EYG-a i brojnim drugim ugovorima.

Struktura i glavna tijela globalne organizacije opisana u tekstu ispod odražavaju princip da EY kao globalna organizacija dijeli zajedničku strategiju.

U isto vrijeme, EY mreža posluje i na regionalnom nivou. Ovaj model poslovanja omogućava veću usmjerenost na zainteresovane strane u regijama, čime će se osigurati da kompanije članice izgrade snažnije veze sa klijentima i drugim interesnim grupama u svakoj zemlji i da odgovore na lokalne potrebe.

Globalno upravljačko vijeće (*Global Governance Council*)

Globalno upravljačko vijeće glavno je upravljačko tijelo EYG. Njega čine jedan ili više predstavnika iz svakog regiona i nezavisni neizvršni predstavnici. Regionalne predstavnike, koji inače ne vrše druge visoko upravljačke funkcije, bira regionalni partnerski forum na mandat od tri godine sa mogućnošću imenovanja na još jedan trogodišnji mandat. Od 1. jula 2024. godine, predstavnici Globalnog upravljačkog tijela EY US su članovi izabranog Upravnog odbora. Globalno upravljačko vijeće savjetuje EYG o politikama, strategijama, kao i aspektima donošenja odluka od javnog interesa. Globalno upravljačko vijeće odobrava, na preporuku

Globalnog izvršnog tijela mnoga značajna pitanja koja mogu utjecati na EY.

Nezavisni neizvršni predstavnici (*Independent Non-Executives*)

Do šest Nezavisnih neizvršnih predstavnika (*INES*), imenovani su kao pojedinci izvan EY-a. Oni su viši lideri iz javnog i privatnog sektora, i posjeduju različita profesionalna iskustva iz različitih geografskih oblasti. Pružaju Globalnom upravljačkom vijeću i našoj globalnoj organizaciji kao cjelini značajan doprinos pružanjem različitih stanovišta i perspektiva, kao i širokih znanja. Zajedno sa drugim članovima Globalnog upravljačkog vijeća oni čine Potkomitet za pitanja od javnog interesa. Potkomitet se bavi aspektima donošenja odluka od javnog interesa, dijalogom sa zainteresovanim stranama, pitanjima u okviru politika i procedura o uzbunjivanju i angažovanjem na diskusiji o kvalitetu i upravljanju rizicima. INEs su nominovani od strane posebnog odbora, odobreni od strane Globalnog izvršnog tijela i potvrđeni od strane Globalnog izvršnog odbora.

Globalno izvršno tijelo (*Global Executive - GE*)

Globalno izvršno tijelo (*GE*) okuplja cijelo rukovodstvo EY-a na nivou pozicija, servisnih linija i geografskih područja. Njime predsjedava Predsjednik i glavni izvršni direktor EYG-a, a uključuje i globalne rukovodeće partnere za usluge klijentima, rukovodeće partnere za geografske oblasti, lidere funkcija ljudskih resursa, upravljanja rizicima i finansijama; lidere globalnih poslovnih djelatnosti-revizije i uvjeravanja, poslovnog savjetovanja, strateškog savjetovanja i savjetovanja pri poslovnim transakcijama, poreskog savjetovanja.

Globalno izvršno tijelo također uključuje Globalnog potpredsjednika za tržišta, Globalnog potpredsjednika za strategiju, predsjedavajućeg Odbora za tržišta u nastajanju kao i predstavnike članica mreže iz tržišta u razvoju.

Globalno izvršno tijelo i Globalno upravljačko vijeće odobravaju candidature za predsjednika EYG i potvrđuju imenovanje globalnih rukovodećih partnera. Globalno izvršno tijelo također potvrđuje imenovanje Globalnih zamjenika predsjednika. Globalno upravljačko vijeće odobrava i imenovanje Globalnog zamjenika predsjednika člana Globalnog izvršnog tijela. GGC ratifikuje imenovanja bilo kog globalnog potpredsjednika koji služi kao član GE.

Odgovornosti Globalnog izvršnog tijela uključuju promociju globalnih ciljeva i razvoj, odobrenje i, gdje je potrebno, implementaciju:

- Globalne strategije i planova
- Zajedničkih standarda, metodologije i politika koji će biti promovisani među kompanijama članicama
- Inicijativa vezanih za ljudske resurse, uključujući i kriterijume i procese za pristupanje, vrednovanje, razvoj, nagrađivanje i penzionisanje partnera
- Programa zaštite i unapređenja kvaliteta
- Prijedloga vezanih za regulatorna pitanja i javne politike
- Pravila i smjernica kompanijama članicama, a koja se odnose na pružanje usluga internacionalnim klijentima, razvoj poslovanja, tržišta i brendiranje
- Razvoja novih fondova i investicionih prioriteta EY-a
- Godišnjih finansijskih izvještaja i budžeta EYG
- Preporuka Globalnog upravljačkog vijeća

Globalno izvršno tijelo je također redovno obavješteno o prioritetnim pitanjima vezanim za Međunarodni standard upravljanja kvalitetom i aspektima koji zahtijevaju njegovu pažnju.

Također ima moć da posreduje i donosi presude u sporovima između kompanija članica.

Globalna radna grupa
(Global Practice Group)

Ova grupa okuplja članove Globalnog izvršnog tijela, Globalnih izvršnih odbora, lidere regiona i lidere odjela. Globalna radna grupa nastoji da obezbijedi da sve članice imaju istovjetno razumijevanje strateških ciljeva i dosljednu primjenu u okviru cijele organizacije.

EY kompanije članice
(EY member firms)

U skladu sa EYG propisima, sve kompanije članice obavezuju se da će slijediti ciljeve EY-a, kao što su pružanje besprijekorne, dosljedne, visokokvalitetne usluge širom svijeta. U tu svrhu, kompanije članice se obavezuju da primjenjuju globalne strategije i planove, te održavaju zahtijevani obim pružanja usluga. One moraju poštovati zajedničke standarde, metodologije i politike uključujući i one vezane za revizorske metodologije, Međunarodnim standardom upravljanje kvalitetom i rizikom, nezavisnost, razmjenu znanja, ljudske resurse i tehnološku podršku.

Iznad svega, EYG kompanije članice se obavezuju da će obavljati svoje profesionalne prakse u skladu sa primjenjivim profesionalnim i etičkim standardima, kao i sa svim primjenjivim zahtjevima lokalnih regulativa. Ovu posvećenost integritetu i težnji da se

urade ispravne stvari podržava naš Globalni kodeks ponašanja i Naše vrijednosti. (vidjeti str. 19 i str. 29.).

Pored prihvatanja pravila EYG, kompanije članice uključene su u još nekoliko sporazuma koji pokrivaju aspekte njihovog članstva u organizaciji EY-a, kao što je pravo i obaveza korištenja imena EY kao i razmjena znanja između EY članica.

Kompanije članice podliježu kontrolama koje ocjenjuju njihovo poštovanje EYG zahtjeva i politika koje regulišu pitanja kao što su nezavisnost, upravljanje kvalitetom i rizicima, revizorska metodologija i ljudski resursi. Kompanije članice koje nisu u mogućnosti da ispune obaveze kvaliteta kao i ostale zahtjeve EYG članstva, mogu se isključiti iz EY organizacije.

Kreiranje dugoročne vrijednosti za društvo

Suočeni sa hitnim i međusobno povezanim izazovima klimatskih promjena i društvene nejednakosti, vjerujemo da društva moraju ići dalje i brže, kako bi izgradili bolji poslovni svijet – kako bi ubrzali prelazak na novu ekonomiju – onu u kojoj biznis, ljudi i planeta napreduju. Ova nova ekonomija će biti socijalno pravedna, ekonomski inkluzivna i ekološki održiva po dizajnu.

EY, kao organizacija, utječe na promjene stvarajući saveze i saradnje i pozivajući svakog u svakom dijelu poslovanja da učestvuje. EY nastavlja da se fokusira na stvaranje, zaštitu i mjerenje dugoročne vrijednosti za EY ljude, EY klijente i društvo. Integracijom svih ovih dimenzija EY ispunjava svoju svrhu stvaranja boljeg poslovnog okruženja.

Preko savjetovanja vlada kako da izgrade održive i inkluzivne ekonomije, do ohrabrivanja biznisa da se fokusiraju i izvještavaju o njihovom kreiranju dugoročne vrijednosti za sve zainteresovane strane, usluge EY-a već igraju ključnu ulogu u ovome. Ipak, može i mora se uraditi mnogo više po tom pitanju jer sve zainteresovane strane definišu svoje uloge tokom ovog procesa.

Kao ponosni učesnik Globalnog dogovora UN (UNGC) od 2009. godine, EY je posvećen integraciji Deset principa Globalnog dogovora i Ciljeva održivog razvoja UNDP-a u strategiju, kulturu i funkcionisanje EY-a. Kako se regulatorno izvještavanje razvija, EY se priprema za zahtjeve za izvještavanje o održivosti kao što su oni koje zahtijeva Direktiva EU o korporativnom izvještavanju o održivosti (CSRD) i standardi Međunarodnog odbora za standarde održivosti (ISSB).

Između ostalog, ova posvećenost se ogleda u:

Globalna korporativna odgovornost i upravljanje održivošću

Savjet za upravljanje korporativnom odgovornošću (CRGC) obuhvata sedam članova GE i predstavlja presjek viših lidera EY-a u svim geografskim područjima. CRGC koordinira *EY Global Corporate Responsibility* funkciju, koja operacionalizuje EY *Ripples* program (EY program korporativne odgovornosti, koji je usidren u dugoročnom cilju da EY pozitivno utječe na 1 milijardu života do 2030. godine kroz: podršku radnoj snazi sljedeće generacije, rad sa utjecajnim preduzetnicima, ubrzavanje održivosti životne sredine), pokreće veću transparentnost koordiniranjem nefinansijskog izvještavanja i unapređuje vodeće prakse prema drugim programima održivosti. Funkciju globalne korporativne odgovornosti EY vodi *EY Global Corporate Responsibility Leader*, koji izvještava člana GE-a i sjedi u *EY Global Sustainability Executive*.

EY Global Sustainability Executive uključuje lidere u EY linijama usluga, sektorima, industriji i geografskim područjima, koji su odgovorni za postavljanje strategije oko EY ponuda održivosti vođenih vrijednostima koje firme članice pružaju klijentima EY-a. Njime predsjedava *EY Global Vice Chair – Sustainability*, sa predstavnicima iz cijele globalne EY organizacije, uključujući EY Global za klimatske promjene i vodeći partner za održivost.

EY ljudi i održivost

Kroz obuku, angažovanje i ulaganje u tehnološke alate, EY unosi održivost u sve oblasti organizacije. Prilike za angažovanje, učenje i razvoj su ključne za ponudu talenata EY-a i od vitalnog značaja za EY da razvije i evolviraju usluge za nova pitanja u ESG-u. Cilj EY je da izgradi stručnost i besprijekornost u održivosti, istovremeno angažujući i osnažujući EY ljude.

U FY24, EY je ubrzao učenje o održivosti u cijeloj organizaciji: preko 3.477 bedževa održivosti dodijeljeno je profesionalcima – što je također preko 53.129 sati učenja – na EY besplatnim, strukturiranim kursevima učenja o održivosti, uključujući učenje o klimatskim promjenama, kružnoj ekonomiji i održivim finansijama. Serija predavanja posvećena održivosti i ESG-u koja je bila usmjerena na partnere, direktore i profesionalce u reviziji, na nivou zaposlenih na stepenu direktora privukla je preko 7.217 učenika. Ključ za unošenje održivosti u širem krugu u EY, preko 21.855 stručnjaka EY Revizije završilo je EY program pismenosti o održivosti, uključujući *Sustainability Now*, a 4.189 je završilo kurseve *Sustainable Finance Now*. EY *Sustainability Masters* program je jedinstven i besplatan za EY ljude. Druga kohorta od 8 profesionalaca EY Revizije završila je *Masters* u 2024. godini.

EY kultura pruža mogućnosti za učenje, izazov i angažovanje na širokom opsegu pitanja. *Sustainability @ EY* – interna zajednica ima više od 5.000 članova.

Nova interna mreža lidera održivosti sarađuje sa preko 900 lidera na mjesečnom i kvartalnom nivou kako bi ih informisala o ključnim razvojem sposobnosti EY-a i u širem kontekstu održivosti i omogućava EY-u da dijeli regionalne i lokalne perspektive o tome kako održivost utječe na klijente i političke agende. Zajednica od preko 3.700 zaposlenih predstavlja eko-inovatore EY organizacije, otvarajući nove izazove za EY kao i za EY ljude da uče i razmjenjuju iskustva o utjecaju održivosti na ljude i EY kompanije.

Težnja EY za društvenim utjecajem

Kroz *EY Ripples*, EY ljudi posvećuju svoje vrijeme projektima fokusiranim na ciljeve održivog razvoja (SDGs), objedinjujući vještine, znanje i iskustvo globalne EY mreže u potrazi za zajedničkom vizijom: ostvariti pozitivan utjecaj na milijardu ljudi do 2030. godine. U finansijskoj 2024. godini više od 168.000 EY ljudi posvetilo je svoje vrijeme i vještine EY *Ripples* projektima i pozitivno utjecalo na 64 miliona života. Od kada je EY *Ripples* pokrenut 2018. godine, EY je pozitivno utjecao na više od 192 miliona života. EY je u 2024. godini izvršio novčana ulaganja u iznosu od 102 miliona američkih dolara u projekte posvećene jačanju zajednica, a EY ljudi su utrošili 934.000 sati na razne inicijative i projekte.

Kroz program *EY Ripples*, EY se trudi da ostvari društveni utjecaj sarađujući sa klijentima i organizacijama sa zajedničkim ciljevima na inicijativama na *pro bono* osnovi, kako bi zajednički išli ka ciljevima održivog razvoja UN-a.

TRANSFORM, jedna od vodećih inicijativa EY-a, je otjelovljenje ovih težnji. Predvođen *Unileverom*, EY-om i Britanskom kancelarijom za inostrane i poslove Komonvelta (FCDO), *TRANSFORM* ujedinjuje korporacije, donatore, investitore i akademike sa ciljem da uveća broj preduzeća sa vizionarskim utjecajem širom Afrike, Azije i šire. Do danas, inicijativa *TRANSFORM* je finansirala oko 125 projekata u preduzećima, u 17 zemalja, a preko 150 zaposlenih u EY-u se dobrovoljno javilo da podrži *TRANSFORM* mrežu kompanija.

U 2024. godini, EY se formalno uključio u Reakciju na katastrofe (*Disaster Response*), u strateške prioritete organizacije. Ovo je poboljšalo metodologiju EY za procjenu utjecaja Reakcije na katastrofe kako bi obuhvatila sve oblike pomoći, uključujući volontiranje, donacije i fizičku pomoć.

Kao dio tekućeg saveza sa Microsoft-om za društveni utjecaj, EY uvodi pasoš zelenih vještina (*Green Skills Passport*) za nezaposlene mlade koji su završili obrazovanje i ne prolaze kroz druge vrste obuka. Pilot projekti pokazuju da 61% onih koji završavaju kurs planiraju da se prijave za zelene poslove, a 43%

planiraju da se upišu na univerzitet kako bi stekli diplomu iz održivosti ili da pohađaju više srodnih obuka. Pasoš zelenih vještina sada je dostupan u deset zemalja, postižući 41,000+ završenih kurseva.

Preduzetnici utjecaja koriste inovativne poslovne modele kako bi uveli inicijative koje mijenjaju život u lokalne zajednice, ali im je često potrebna podrška da isporuče svoje programe u većem obimu. U FY24, EY je bio domaćin događaja na globalnim forumima kako bi pomogao u stvaranju i jačanju partnerstava usklađenih sa ciljevima održivog razvoja između velikih kompanija, preduzetnika utjecaja i nevladinih organizacija. Na *ChangeNOW*, EY je bio domaćin događaja vještačke inteligencije (AI) za društvene inovacije, koji istražuje ulogu privatnog sektora u otključavanju AI za društvene inovacije. EY je također potpisao *Schwab Foundation for Social Entrepreneurship Rise Ahead Pledge*, obavezujući se da će povećati EY ulaganja u društvene inovacije.

Odgovorna i prava upotreba AI nudi ogroman potencijal za stvaranje pozitivnih društvenih promjena. EY je partner za izgradnju sa *data.org*, koji radi sa globalnom zajednicom praktičara kako bi unaprijedio upotrebu podataka u zajednici društvenog utjecaja. AI je također aktivan član *TeachAI* zajednice, pridružujući se Microsoftu u Savjetodavnom odboru i podržavajući ključne inicijative. Sa *Teach For All*, EY je razvio izgradnju kapaciteta za mrežu od 15.000 nastavnika pružajući generativni AI (*GenAI*) nastavni plan i program. Kao dio *Technovation AI Forvard Alliance*, EY timovi pružaju mentorstvo i podučavanje kako bi osnažili 25 miliona djevojaka i mladih žena kroz AI, kodiranje i preduzetništvo.

EY težnja za smanjenjem emisije ugljen-dioksida

EY ostaje na putu da ispuni postojeće ciljeve dekarbonizacije, postavljene 2021. godine. EY će smanjiti apsolutne emisije za 40% u opsezima 1, 2 i 3 do 2025. godine, u odnosu na osnovu iz FY19, u skladu sa EY *1.5C Science Based Target*. Plan od sedam tačaka je opisao kako će EY fokusirati djelovanje:

1. Smanjenje emisije ugljen-dioksida uzrokovane poslovnim putovanjem, sa ciljem da se postigne smanjenje od 35 % do finansijske 2025. godine, u odnosu na referentnu stavku iz finansijske 2019. godine.
2. Smanjenje sveukupne potrošnje električne energije u kancelarijama i nabavka 100 % obnovljive energije za preostale potrebe, i shodno tome pridruživanju *RE100* do finansijske 2025. godine
3. Sastavljanje Ugovora o otkupu električne energije sa ciljem da se uveze više obnovljive energije u nacionalne mreže, nego što EY koristi

4. Korištenje rješenja utemeljenih u prirodi, i tehnologija za smanjenje emisije ugljen-dioksida, kako bi se uklonilo više ugljen-dioksida iz atmosfere nego što se emituje svake godine
5. Opremanje EY timova na projektima odgovarajućim alatima koji će im omogućiti preračunavanje, a zatim i za sam rad na smanjenju količine ugljen-dioksida emitovanog tokom rada sa klijentima
6. Zahtijevanje od 75% EY dobavljača da, na osnovu potrošnje, postave ciljeve preporučene od strane nauke najkasnije do finansijske 2025. godine
7. Investiranje u usluge i rješenja EY-a koja pomažu klijentima da kreiraju vrijednost postizanjem karbonske neutralnosti u svom biznisu i davanje rješenja za ostale izazove i prilike u oblasti održivog poslovanja.

Osvježena strategija zaštite životne sredine EY će proširiti postojeće ciljeve dekarbonizacije i pozitivne prakse u pogledu očuvanja prirode kako bi ispunila rastuća tržišna očekivanja i naučno zasnovane standarde. EY ostaje posvećen cilju *neto nule* i trenutno radi na sljedećoj fazi EY naučno zasnovanog plana dekarbonizacije. Molimo pogledajte EY Izvještaj o životnoj sredini za više detalja.

Rad sa klijentima na održivosti

Već više od 20 godina, EY ima dokazane rezultate u razvijanju svojih vještina, usluga i rješenja kako bi zadovoljio potrebe klijenata, kao i razvijanje razumijevanja nauke i njenih implikacija na društvo. EY usluge održivosti su dizajnirane da izazovu i podrže EY klijente u sagledavanju šire slike: upravljanje rizikom, smanjenje troškova i složenosti, podsticanje inovacija, izgradnja povjerenja i postizanje mjerljivih rezultata.

EY kombinuje opširno znanje o održivosti i sektoru na globalnom nivou, sa regionalnim i geografski relevantnim timovima. Sve više EY servisi ispituju promjene nivoa sistema koje su potrebne da bi se EY klijentima omogućilo da kreiraju utemeljene kratkoročne i dugoročne planove.

EY timovi pružaju podršku klijentima na mnogo načina:

- Specijalističke usluge iz domena održivog razvoja, uključujući prirodu i biodiverzitet, porez na održivost, finansiranje, podsticaje i klimatski rizik
- Regulatorne i izvještajne usluge za podršku složenim i rastućim zahtjevima u više jurisdikcija

- Strategija i transformacija fokusirana na multidisciplinarnu i sektorsku transformaciju vođenu održivošću, koja obuhvata strategiju, operacije, rizik, tehnologiju, podatke, talente i finansije
- Usluge prožete održivošću, gdje EY širi *end-to-end* portfolio može da odgovori na okidače održivosti i pravce za klijente
- Izvještavanje u vezi sa klimom, uključujući razvoj programa za podršku nefinansijskom izvještavanju i objelodanjivanju njihovog učinka u skladu sa zahtjevima regulatornog izvještavanja (npr. *CSRD*, Kalifornijski zakon o odgovornosti korporativnih podataka o klimi (*CCDAA*)) i dobrovoljnim okvirima izvještavanja (npr. *TCFD*, *ISSB*, *CDP*, *GRI*).

Pomoć EY klijentima da postave ambiciozne ciljeve i rigorozno planiraju, ulažu i prate njihovo ispunjenje je mjesto gdje EY može imati najveći utjecaj na transformaciju potrebnu da bi se odgovorilo na klimatske i prirodne krize. EY usluge održivosti pružaju se klijentima i kroz posvećene timove za osnovne ESG i izazove održivosti i kroz čitav niz tradicionalnih EY usluga.

Usluge EY-a također uključuju informisanje i podršku zainteresovanim stranama u razvoju standarda, uključujući podršku *ISSB*, Evropskoj savjetodavnoj grupi za finansijsko izvještavanje (*EFFRAG*), Radnoj grupi za finansijska objelodanjivanja u vezi sa prirodom (*TNFD*) i Radnoj grupi za finansijska objelodanjivanja u vezi sa klimom.

Sistem upravljanja kvalitetom

Sistem upravljanja kvalitetom

U 2023. godini, iako to nije bila obavezna prema lokalnoj regulativi, završena je implementacija Međunarodnog standarda za upravljanje kvalitetom 1 (MSUK 1) u EY BiH i po prvi put su firme članice EY ocijenile svoj sistem upravljanja kvalitetom i donijele zaključke o njegovoj efikasnosti. MSUK 1 je omogućio implementaciju formalizovanog sistema upravljanja kvalitetom namjesto prethodnog sistema kontrole kvaliteta.

Ove godine imenovani su operativni lider Globalnog sistema upravljanja kvalitetom i Globalni lider praćenja i analize sistema upravljanja kvalitetom, koji su iskoristili implementaciju MSUK 1 kako bi pomogli firmama članicama EY da unaprijede kvalitet. Operativni lider Globalnog sistema upravljanja kvalitetom fokusiran je na dalji razvoj robusnog i konzistentnog sistema upravljanja kvalitetom koji će sve firme članice EY usvojiti uz mogućnost da se firme članice EY prilagode na osnovu lokalnih razmatranja. Lider globalnog sistema praćenja i analize upravljanja kvalitetom fokusiran je na razumijevanje tema i učenja iz aktivnosti praćenja kako bi pomogao firmama članicama EY da proaktivno rješavaju rizike i kontinuirano poboljšavaju svoj sistem upravljanja kvalitetom i kvalitetom revizije.

Sistem upravljanja kvalitetom koji je ovdje predstavljen također ispunjava zahtjeve Međunarodnih standarda za kontrolu kvaliteta (ISQC 1), koje je izdao Međunarodni odbor za standarde revizije i osiguranja (IAASB). U kontekstu MSUK 1 i godišnje evaluacije našeg sistema upravljanja kvalitetom, EY BiH se odnosi na sljedeće firme članice EY koje obavljaju reviziju ili pregled finansijskih izvještaja, ili druge poslove uvjeravanja ili srodnih usluga:

- Ernst & Young d.o.o. Sarajevo

U kontekstu MSUK 1 i godišnje evaluacije našeg sistema upravljanja kvalitetom, procjenjujemo efikasnost sistema interne kontrole, sprovodimo procedure koje se odnose na procjenu usklađenosti sa zahtjevima nezavisnosti, pratimo kontinuirano učenje zaposlenih i sprovodimo druge procedure praćenja. Potvrdili smo da su svi sistemi efikasni.

Naša uloga kao revizora

Zainteresovanim stranama je potrebno povjerenje u tržišta kapitala kako bi donosili važne odluke koje pokreću ekonomski rast. Revizori igraju ključnu ulogu u izgradnji ovog povjerenja kroz svoju sposobnost da objektivno i nezavisno potvrđuju i tumače podatke, pružajući odgovarajući nivo izazova. Na ovaj način, kvalitet revizije igra ključnu ulogu u stvaranju dugoročne vrijednosti za sve zainteresovane strane.

Obezbjedjivanje kvalitetnih revizija nikada nije bilo važnije nego u današnjem okruženju, zbog povećane

globalne složenosti, koju karakteriše kontinuirana globalizacija, brzo kretanje kapitala i utjecaj tehnoloških promjena. Reputacija EY BiH kao kompanije koja pruža profesionalne usluge revizije visokog kvaliteta, na nezavistan, objektivan i etičan način, predstavlja osnov našeg uspjeha kao nezavisnih revizora. Mi kontinuirano ulažemo u Sistem kontrole kvaliteta i inicijative koje se zalažu za veću objektivnost, nezavisnost i profesionalni skepticizam. Ove odlike predstavljaju osnov revizije visokog kvaliteta. Osmišljavanje, implementacija i sprovođenje efikasnog Sistema upravljanja kvalitetom je neophodno za postizanje takvog kvaliteta.

U EY BiH, naša uloga revizora je da pružimo uvjeravanje o istinitom i objektivnom prikazu finansijskih izvještaja kompanija kojima vršimo reviziju. Mi formiramo, na osnovu našeg velikog iskustva koje obuhvata razne industrijske sektore i usluge koje nudimo, kvalifikovane timove koji pružaju revizorske usluge. Kontinuirano težimo boljim procesima upravljanja kvalitetom i rizicima, kako bi kvalitet naše usluge uvijek bio na visokom nivou.

Dok tržište i zainteresovane strane i dalje traže visok kvalitet usluge, sada također zahtijevaju i sve efektivnije i efikasnije sprovođenje revizorskih usluga. EY kontinuirano traži načine da poboljša efektivnost i efikasnost svoje revizorske metodologije i procesa, a pritom i da poboljša kvalitet revizije.

EY ulaže napor da prepozna slučajeve u kojima kvalitet revizije u kompanijama članicama ne zadovoljava njihova očekivanja, kao ni očekivanja zainteresovanih strana, uključujući nezavisna regulatorna tijela za reviziju. Takav napor obuhvata težnju da se iz nadzornih aktivnosti, koje uključuju eksternu i internu kontrolu, nešto nauči i da se identifikuju uzroci nezadovoljavajućeg kvaliteta kako bi se kvalitet revizije kontinuirano poboljšavao.

Osmišljavanje, implementacija i sprovođenje Sistema upravljanja kvalitetom

Međunarodni standard upravljanja kvalitetom 1 zahtijeva proaktivniji pristup upravljanju kvalitetom, zasnovan na riziku. Ovaj pristup zahtijeva da kompanije osmisle, implementiraju i sprovode Sistem upravljanja kvalitetom. MSUK 1 također zahtijeva ocjenjivanje Sistema upravljanja kvalitetom, najmanje na godišnjem nivou.

MSUK 1 uključuje čvrste zahtjeve u vezi sa upravljanjem, rukovođenjem i kulturom revizorskih kompanija, i uvodi procese procjene rizika s ciljem da usmjeri pažnju kompanija na smanjenje rizika koji mogu utjecati na kvalitet revizije. Ovaj standard

također zahtijeva sveobuhvatnije praćenje Sistema upravljanja kvalitetom kako bi se identifikovali nedostaci koje treba ispraviti i kako bi se formirao osnov za ocjenjivanje sveukupne efektivnosti Sistema upravljanja kvalitetom.

MSUK 1 definiše integrisani i iterativni pristup Sistemu upravljanja kvalitetom na osnovu prirode i okolnosti kompanije i angažovanja koje obavlja. On također uzima u obzir promjene u praksi i različite operativne modele kompanija (npr. upotrebu tehnologije, umrežene i multidisciplinarne kompanije).

EY je odabrao da implementira Sistem upravljanja kvalitetom koji će se dosljedno primjenjivati širom cjelokupne mreže kompanija članica kako bi se unaprijedili kvalitet angažovanja i operativna efektivnost. Ovo je posebno važno u globalnoj ekonomiji kada su mnoga revizorska angažovanja transnacionalna i uključuju angažovanje drugih kompanija članica EY.

Da bi postigle ovo, kompanije članice EYG imaju pristup određenim politikama, tehnologijama, strategijama i programima koje koriste u osmišljavanju, implementaciji i sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom. Ovi resursi imaju za cilj da pruže podršku kompanijama članicama i njihovim zaposlenima.

Na primjer, EY je uspostavio pristup neophodnom procesu procjene rizika koji uključuje davanje podataka i povratnih informacija širom EY servisnih linija, funkcija i geografskih područja kako bi se na globalnom nivou odredili ciljevi kvaliteta (koji se zasnivaju na zahtjevima MSUK 1), rizici kvaliteta i odgovori (uključujući ključne kontrole Sistema upravljanja kvalitetom) koji se smatraju primjenjivim na sve kompanije članice EYG. Pored toga, EY je razvio globalne alate kako bi omogućio sprovođenje procesa Sistema upravljanja kvalitetom.

EY kompanije uključujući EY BiH nose ultimativnu odgovornost za osmišljavanje, uvođenje i sprovođenje njihovog Sistema upravljanja kvalitetom kao i odgovornost da:

- vrše procjenu politika, tehnologije, strategija, programa, osnovnih ciljeva kvaliteta, rizika i globalnih standarda koji su im dati, i
- odluče da li ih treba prilagoditi za upotrebu (npr. da li politika treba da se izmijeni radi usklađivanja sa lokalnim zakonima i propisima, ili da li sadržaji treba da se prevedu na lokalni jezik).

Zaduženja u Sistemu upravljanja kvalitetom

Kako bi se omogućilo osmišljavanje i implementacija Sistema upravljanja kvalitetom u Bosni i Hercegovini, pojedincima su dodijeljena određena zaduženja u SUK-u. Osobe sa ovim zaduženjima imaju odgovarajuće iskustvo, znanje, utjecaj i ovlaštenja, kao i dovoljno vremena da ispune svoja zaduženja u Sistemu upravljanja kvalitetom, i odgovorne su za ispunjavanje svojih obaveza.

Zaduženja i odgovornosti u SUK-u su definisani u Globalnim politikama SUK-a kako bi se obezbijedila dosljednost u sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom u EY BiH. Za one pojedince u firmama članicama EY ili regionalnim rukovodećim ulogama, postoje okviri koji opisuju njihove odgovornosti u vezi sa Sistemom upravljanja kvalitetom, kao i za druge aktivnosti usmjerene na kvalitet i kako se odgovornosti povezuju sa njihovim ocjenama učinka.

Ključna zaduženja u Sistemu upravljanja kvalitetom uključuju:

Ultimativnu odgovornost: Lokalni rukovodeći partner je zadužen za najviši stepen odgovornosti za Sistem upravljanja kvalitetom, što uključuje procjenu i donošenje zaključaka o njegovoj efektivnosti.

Operativna odgovornost za Sistem upravljanja kvalitetom: Lokalni vodeći partner za reviziju je zadužen za operativnu odgovornost za Sistem upravljanja kvalitetom. To zaduženje uključuje nadgledanje procesa i davanje prijedloga zaključka godišnje evaluacije Sistema upravljanja kvalitetom rukovodećem partneru za određenu zemlju. Lokalni vodeći partner za reviziju, koji ostaje odgovoran, imenuje lidera operativnog upravljanja SUK-om kako bi pomogao u ispunjavanju obaveza u vezi sa Sistemom upravljanja kvalitetom. Formira se Operativni odbor SUK-a, kojim predsjedava lokalni vodeći partner za reviziju. Svrha Operativnog odbora SUK-a je nadgledanje operativne odgovornosti Sistema upravljanja kvalitetom. Operativni odbor SUK-a uključuje lice zaduženo za operativno upravljanje, rukovodioce sektora (Poresko savjetovanje, Poslovno savjetovanje i Strategija, i transakcije), lidere funkcija (Nezavisnost, Upravljanje rizicima, Talenti, Tehnologija).

Operativna odgovornost za usaglašenost sa zahtjevima nezavisnosti: Operativna odgovornost za usaglašenost sa zahtjevima politike nezavisnosti je dodijeljena lokalnom vodećem partneru za procedure nezavisnosti.

Operativna odgovornost za nadzor Sistema upravljanja kvalitetom: Operativna odgovornost za praćenje Sistema upravljanja kvalitetom je dodijeljena lokalnom direktoru profesionalne prakse. Ova

odgovornost uključuje nadgledanje procesa ili predlaganje izmjena preporučenog zaključka godišnje evaluacije Sistema upravljanja kvalitetom. Formiran je Nadzorni odbor SUK-a na nivou podregiona (klaster zemalja), kojim predsjedava direktor za profesionalnu praksu klastera. Svrha Nadzornog odbora SUK-a je nadgledanje praćenja procesa i aktivnosti u Sistemu upravljanja kvalitetom. Lokalni Nadzorni odbor SUK-a uključuje lidera za praćenje SUK-a, lidere kvaliteta servisnih odjela (Poreskog, Konsultantskog odjela i Odjela strategija i transakcija), lidera uspostavljanja kvaliteta revizije, lidera za procedure nezavisnosti i lidera za upravljanje rizicima.

Efektivnost zaključka godišnje evaluacije zaključno sa 30. junom 2024.

Lokalni rukovodeći partner je dužan da, u ime EY BiH, na godišnjem nivou ocjeni Sistem upravljanja kvalitetom, zaključno sa 30. junom, i da donese odluku o njegovoj efikasnosti. Proces evaluacije se sprovodi godišnje na osnovu Politike godišnje evaluacije globalnog Sistema upravljanja kvalitetom, i ovo je primjer globalnog intelektualnog resursa osmišljenog kako bi se osigurala dosljednost u sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom u EY BiH.

Ova evaluacija zasniva se na pitanju da li Sistem upravljanja kvalitetom EY BiH pruža razumno uvjeravanje da:

- EY BiH i njeni zaposleni ispunjavaju svoje obaveze u skladu sa profesionalnim standardima i prikladnim zakonskim i regulatornim zahtjevima, i da se angažovanja sprovode u skladu sa takvim standardima i zahtjevima; i
- da su izvještaji koji se izdaju od strane kompanije članice i Partnera na angažovanju (PIC) odgovarajući pod datim okolnostima.

Ocjena efektivnosti Sistema upravljanja kvalitetom koristi informacije prikupljene tokom nadzornih aktivnosti sprovedenih u određenom periodu. Evaluacija uzima u obzir sljedeće rezultate:

- testiranja ključnih kontrola Sistema upravljanja kvalitetom
- internih i eksternih provjera angažovanja
- ostalih nadzornih aktivnosti (npr. testiranja usaglašenosti EY BiH i njenih zaposlenih sa etičkim zahtjevima koji se odnose na nezavisnost, kritike kvaliteta koju su iznijeli spoljni regulatori bitni za Sistem upravljanja kvalitetom, problema prijavljenih putem telefonske linije za etička pitanja).

Profesionalno prosuđivanje se primjenjuje prilikom ocjene rezultata nadzornih aktivnosti, i prilikom

utvrđivanja da li nalazi, pojedinačno ili u kombinaciji sa drugim nalazima, dosežu nivo manjkavosti. Svaka identifikovana manjkavost zahtijeva analizu uzroka, razvoj plana unapređenja kvaliteta i procjenu ozbiljnosti i rasprostranjenosti manjkavosti. Prilikom donošenja zaključka o godišnjoj evaluaciji Sistema upravljanja kvalitetom, ukoliko je identifikovana ozbiljna manjkavost, kompanija članica mora da procijeni da li je utjecaj manjkavosti otklonjen i da li su mjere preduzete do 30. juna 2024. bile efektivne u određivanju godišnjeg zaključka evaluacije Sistema upravljanja kvalitetom.

Zaključak godišnje evaluacije Sistema kontrole kvaliteta zaključno sa 30. junom 2024.

Godišnji zaključak evaluacije zaključno sa 30. junom 2024. godine za EY BiH je da Sistem upravljanja kvalitetom pruža razumno uvjeravanje da su ciljevi Sistema upravljanja kvalitetom ostvareni.

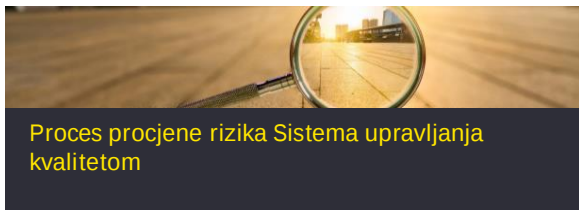

Komponente našeg Sistema upravljanja kvalitetom

Komponente našeg Sistema upravljanja kvalitetom

U narednim poglavljima opisujemo glavne komponente Sistema upravljanja kvalitetom koji EY BiH primjenjuje:

- Proces procjene rizika Sistema upravljanja kvalitetom
- Upravljanje i vođstvo
- Relevantni etički i zakonski zahtjevi
- Proces prihvatanja angažovanja i klijenata, i nastavak angažovanja i saradnje sa klijentima
- Vršenje angažovanja
- Resursi
- Informacije i komunikacija
- Proces praćenja i saniranja Sistema upravljanja kvalitetom

EY BiH je osmislila i implementirala proces procjene rizika radi uspostavljanja ciljeva kvaliteta, utvrđivanja i procjene rizika kvaliteta, te osmišljavanja i implementiranja rješenja u slučaju rizika kvaliteta, kako MSUK 1 zahtijeva. Proces procjene rizika sprovodi se godišnje na osnovu politike globalnog Sistema upravljanja kvalitetom kako bi se osigurala dosljednost u sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom EY BiH.

Kako bi se osigurala dosljednost u kompanijama članicama EYG, prilikom osmišljavanja pristupa koji je prilagodljiv shodno činjenicama i okolnostima kompanije članice, globalni revizorski rukovodioci su, na osnovu informacija dobijenih od funkcionalnih grupa i servisnih linija na globalnom nivou, i nivou oblasti i regiona, odredili globalne ciljeve kvaliteta, rizike kvaliteta i odgovore u Sistemu upravljanja kvalitetom. Oni uključuju:

- globalne ciljeve kvaliteta Sistema upravljanja kvalitetom
- globalne rizike kvaliteta Sistema upravljanja kvalitetom
- globalne odgovore u Sistemu upravljanja kvalitetom:
 - globalne resurse u Sistemu upravljanja kvalitetom (npr. globalne politike ili tehnologije koje umanjuju rizik kvaliteta EY SUK-a)
 - globalne ključne kontrole u Sistemu upravljanja kvalitetom koje treba osmisliti i implementirati kako bi se umanjio globalni rizik kvaliteta EY Sistema upravljanja kvalitetom

Pretpostavka je da su globalne smjernice Sistema upravljanja kvalitetom primjenjive u svakoj kompaniji članici koja sprovodi MSUK 1. EYG kompanije članice imaju odgovornost da procijene globalne smjernice Sistema upravljanja kvalitetom i odrede da li treba da ih dopune ili prilagode kako bi bile prikladne (npr. dodatni rizici kvaliteta, prilagođavanje odgovora, itd.).

EY BiH je pregledala globalne smjernice Sistema upravljanja kvalitetom i preduzela sljedeće korake:

- Prihvatila ili odbacila globalne resurse ili ključne kontrole nakon odgovarajuće analize naših činjenica i okolnosti. U slučaju odbacivanja globalnih resursa i ključnih kontrola, o takvoj odluci se prvo diskutuje na nivou Oblasti.
- U saradnji sa Oblašću kojoj pripada, rukovodioci kontrola određuje nivo sprovođenja globalnih ključnih kontrola.
- Prilagodila prihvaćene globalne ključne kontrole, kao i ključne kontrole oblasti i regije.

Tokom pregleda globalnih smjernica Sistema upravljanja kvalitetom uzete su u obzir činjenice i okolnosti EY BiH, uključujući prirodu i operativne karakteristike, vrste izvršenih angažovanja i systemske trendove kod nadzornih aktivnosti u okviru Sistema upravljanja kvalitetom.

Pored pregleda globalnih smjernica Sistema upravljanja kvalitetom, EY BiH je također utvrdila da li je potrebno dodati ciljeve kvaliteta, rizike kvaliteta ili odgovore. Na osnovu tog pregleda, zaključeno je da nije potrebno dodati ciljeve kvaliteta, rizike kvaliteta ili odgovore prilagođene EY BiH.

Primjer sa vrha

Postavljanje primjera sa vrha je odgovornost rukovodstva EY BiH koji su posvećeni *izgradnji boljeg poslovnog svijeta (Building a better working world)* kroz svoje ponašanje i aktivnosti. Naši zaposleni shvataju da kvalitet i profesionalna odgovornost počinje sa njima i pored važnosti primjera sa vrha. Naše zajedničke vrijednosti koje inspirišu naše zaposlene i koje ih vode na pravi put kao i naša predanost kvalitetu, su ugrađene u ono što mi predstavljamo i u sve što radimo.

Naša kultura snažno podržava saradnju i pridaje veliki značaj konsultacijama prilikom rješavanja složenih računovodstvenih i revizijskih pitanja, kao i pitanja finansijskog izvještavanja, regulative i nezavisnosti.

Smatramo da je važno da revizorski timovi tačno prate savjete konsultacija i naglašavamo to kada je potrebno.

Naš stav je da nijedan klijent niti bilo koji poslovni odnos nije važniji od naše etike, integriteta i profesionalne reputacije EY BiH

Naš pristup poslovnoj etici i integritetu je utkan u naš Globalni kodeks ponašanja kao i u našu kulturu konsultacije, programe treninga kao i u interne komunikacije. Više rukovodstvo naglašava značaj obavljanja kvalitetnog posla i usaglašenosti sa profesionalnim standardima i EY politikom kroz komunikaciju i davanjem ličnog primjera. Također, EY kompanije članice ocjenjuju kvalitet pruženih profesionalnih usluga, kao glavnog pokazatelja u ocjenjivanju rada i nagrađivanju zaposlenih.

Da bi se izmjerila kultura kvaliteta u EY kompanijama članicama i da bi se pružila dragocjena saznanja EY BiH o percepciji kulture kvaliteta, uključujući primjer sa vrha, saradnju, upravljanje radnim obavezama i etičko ponašanje, pokrenuta je Globalna anketa o kvalitetu u aprilu 2023. Rezultati Globalne ankete o kvalitetu iz 2024. su korišteni za utvrđivanje oblasti u kojima EY BiH dobro posluje i oblasti u kojima bi trebalo preduzeti dodatne mjere. Rezultati Globalne ankete o kvalitetu ukazuju na to da naši ljudi prepoznaju da primjer sa vrha, koji postavljaju lideri, ukazuje na posvećenost kvalitetu i da EY prepoznaje i cijeni doprinose kvalitetu. Prepoznavanje naše snažne kulture konsultovanja, obučavanja i kontinuiranog unapređenja kvaliteta se također odražava u rezultatima Globalne ankete o kvalitetu. Međutim, rezultati također ukazuju da je potrebno više raditi na poboljšanju dijela kulture u vezi sa upravljanjem radnim opterećenjem.

Globalni kodeks ponašanja

Promovišemo kulturu integriteta kod svih EY profesionalaca i onih koji sa njima sarađuju. Globalni kodeks ponašanja pruža jasan skup standarda i pravila ponašanja koji usmjerava naše akcije i način poslovanja. Globalni kodeks ponašanja je organizovan u pet kategorija

1. Rad sa kolegama
2. Rad sa klijentima i ostalima
3. Postupanje sa profesionalnim integritetom
4. Održavanje naše objektivnosti i nezavisnosti
5. Zaštita podataka, informacija i intelektualnog kapitala

Primjenom naših procedura koje podržavaju usklađenost sa globalnim kodeksom ponašanja i putem učestalog komuniciranja, nastojimo stvoriti okruženje koje podstiče sve zaposlene na odgovoran rad, uključujući i izvještavanje nedoličnog ponašanja bez straha.

Sve u svemu, rezultati ankete o kvalitetu u martu 2024. godine [People Pulse Survey] pokazali su da su učesnici smatrali da mogu da ispune očekivanja uz održavanje etike i integriteta i vjeruju da su odluke lidera u skladu sa vrijednostima EY i Kodeksom.

Okviri odgovornosti

Okviri odgovornosti EY-a su skup politika i okvira koji sprovode kvalitet u akciju i opisuju kako će EY partneri, direktori, pridruženi partneri, izvršni direktori, generalni direktori, direktori i lideri biti odgovorni za svoje odgovornosti u vezi sa sistemom upravljanja kvalitetom, kao i za druge aktivnosti usmjerene na kvalitet i kako se odgovornosti povezuju sa njihovim ocjenama učinka.

Globalni okvir odgovornosti primjenjuje se na sve EY partnere, direktore, pridružene partnere, izvršne direktore, generalne direktore, direktore bez obzira na njihovu ulogu, liniju usluga ili lokaciju. Postoji specifičan okvir za reviziju koji dopunjava globalni okvir odgovornosti, koji je gore naveden. Pored toga, dva inkrementalna okvira odgovornosti pokrivaju pojedince u vodećim ulogama na nivou firme članice i regionalnom nivou, koji se primjenjuju za sve linije usluga i funkcionalne liderske uloge.

Svi okviri odgovornosti postavljaju jasna očekivanja za kvalitet kako bi se održalo povjerenje koje spoljne zainteresovane strane polažu u EY. Okviri navode kriterijume za obezbjeđivanje ocjene kvaliteta pojedinca koji se na odgovarajući način razmatraju u njihovoj ocjeni učinka.

Bitni etički i zakonski zahtjevi

Poštovanje Globalnog kodeksa ponašanja

EY Globalni kodeks ponašanja pruža smjernice o postupcima i poslovanju EY-a. EY BiH se pridržava važećih zakona i propisa, a EY vrijednosti ukazuju na našu posvećenost da postupamo ispravno. Ovu važnu posvećenost podržava nekolicina naših politika i procedura, koje ćemo objasniti u narednim pasusima

Nezavisnost

Poštovanje relevantnih etičkih zahtjeva, uključujući nezavisnost, predstavlja ključni element Sistema upravljanja kvalitetom. To podrazumijeva utvrđivanje da smo i suštinski nezavisni, ne samo naizgled. Etički zahtjevi relevantni za naše usluge revizije i profesionalne usluge uključeni su u Međunarodni kodeks za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde nezavisnosti - IESBA Kodeks). Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe. Također se pridržavamo lokalnih etičkih zahtjeva ili kodeksa kojima podliježu naše usluge revizije i profesionalne usluge. Pogledajte poglavlje o Praksama nezavisnosti za informacije o politikama, alatima i procesima koji služe održavanju nezavisnosti.

Akademski integritet

EY pruža EY ljudima sveobuhvatan program učenja kako bi podržao kvalitet i profesionalni razvoj. Akademski integritet je temelj tog programa. EY BiH podržava naše ljude da se smisleno uključe u program učenja i jasno stavlja do znanja da će biti posljedica za svako kršenje akademskog integriteta.

Nepoštovanje zakona i propisa

U skladu sa IESBA etičkim kodom, EY je usvojio politiku koja je osmišljena da ispuni obavezu prijavljivanja nepoštovanja zakona i propisa - NOCLAR. Politika definiše obaveze prijavljivanja nezakonitih aktivnosti klijenata ili zaposlenih u EY-u, u skladu sa njihovim određenim poslovnim aktivnostima.

Pored obaveza prijavljivanja definisanih NOCLAR-om, EY može biti u obavezi da prijavi nadležnim regulatornim tijelima moguće krivo postupanje klijenata – sigurno ili sumnjivo. Tamo gdje takve obaveze postoje, izvještaji se izdaju u skladu sa lokalnim zakonima.

Prava uzbunjivača

EY Ethics Hotline, omogućava našim ljudima u EY-u, klijentima i drugima izvan organizacije, da na različite načine anonimno prijave aktivnosti koje mogu uključivati neetično i nedolično ponašanje, a koje mogu dovesti do kršenja profesionalnih standarda. EY Ethics Hotline se sprovodi od strane eksterne organizacije koja pruža povjerljive i po želji anonimne usluge izvještavanja za društva širom svijeta.

Nakon što EY Ethics Hotline registruje prijavu (preko telefona ili preko Interneta), pravni tim zadužen za etiku kompanije članice joj odmah posvećuje pažnju. U zavisnosti od sadržaja prijava, odgovarajuće osobe iz odjela za upravljanje rizicima, talent tima, ili na drugim funkcijama su također uključene u njihovo rješavanje.

Politika o sprečavanju korupcije

Globalna EY politika o sprečavanju korupcije usmjerava EY zaposlene u vezi sa određenim neetičkim i nezakonitim aktivnostima. Ova Politika naglašava obavezu poštovanja propisa o sprečavanju korupcije i pruža definiciju šta predstavlja korupciju, odnosno podmičivanje. Dodatno, ova politika utvrđuje pojedine odgovornosti za slučajeve kada se otkrije postojanje korupcije. Uzevši u obzir sve veće prisustvo korupcije na globalnom nivou, ulaže se kontinuiran napor da se mjere sprečavanja korupcije primjenjuju u čitavom EY-u.

Povlašteno trgovanje

Trgovanje papirima od vrijednosti je regulisano nizom zakona i drugih propisa, a EY zaposleni su obavezni da se pridržavaju propisa kojima se uređuje trgovanje na osnovu povlaštenih informacija. Naime, zaposlenima u EY-u zabranjeno je da trguju papirima od vrijednosti, dok su u posjedu neobjavljenih informacija o značajnim činjenicama.

Globalna EY politika o trgovanju na osnovu povlaštenih informacija potvrđuje obavezu naših zaposlenih da ne trguju papirima od vrijednosti kada su u posjedu povlaštenih informacija, pruža detalje o tome šta je povlaštena informacija i identifikuje kome naši zaposleni treba da se obrate ako imaju pitanja u vezi sa njihovim odgovornostima.

Ekonomske i trgovinske sankcije

Važno je da zaposleni u EY-u prihvate da se pravila u pogledu međunarodnih ekonomskih i trgovinskih sankcija konstantno mijenjaju. EY prati uvođenje sankcija širom svijeta, kako prije nego što se poslovni odnosi prihvate, tako i kada se nastavljaju. EY obezbjeđuje smjernice svojim zaposlenima o odnosima i aktivnostima na koje uvedene sankcije utječu.

Procedure za sprečavanje pranja novca (*Anti-money laundering - AML*)

EY BiH je određena kao obveznik važećih propisa o sprečavanju pranja novca. U skladu sa globalnim EY uputstvima o sprečavanju pranja novca, EY BiH je primijenila politike i procedure dizajnirane da ispune ove obaveze, uključujući procedure *Upoznaj svog klijenta*, procjene rizika i izvještavanje o sumnjivim transakcijama. EY zaposleni su obučeni u vezi sa svojim odgovornostima prema AML propisima i dobili

su uputstva o tome koga da konsultuju kada imaju neko pitanje na ovu temu.

Zaštita podataka o ličnosti i povjerljivost

EY obavezujuća globalna politika o zaštiti podataka o ličnosti i povjerljivosti propisuje principe i minimum standarda koje treba primijeniti prilikom prikupljanja, obrade i čuvanja svih informacija koje su odgovornost EY-a, uključujući podatke o ličnosti koji se odnose na sadašnje, bivše i potencijalne klijente, zaposlene, dobavljače i poslovne saradnike, kao i druge informacije koje se smatraju povjerljivim od strane klijenata, trećih lica ili naše organizacije. Ova politika je u skladu sa zahtjevima Opšte uredbe o zaštiti podataka o ličnosti Evropske unije (*GDPR*) i drugih važećih zakona i propisa o zaštiti podataka o ličnosti i privatnosti, pored toga što određeni profesionalni standardi pružaju okvir povjerljivosti. Firme članice, kroz lokalnu politiku, mogu dodatno ojačati važeću zaštitu prema lokalnom zakonu. EY BiH također ima obavezujuća poslovna pravila, odobrena od strane regulatornih tijela EU i BiH, sa ciljem olakšanja prijenosa podataka o ličnosti unutar EY mreže.

Rotacija partnera i duga povezanost

EY BiH se pridržava zahtjeva za rotaciju partnera u reviziji Međunarodnog odbora za Standarde Etike Računovođa (*IESBA*), Zakona o računovodstvu i reviziji FBiH, Zakona o računovodstvu i reviziji RS i američke Komisije za hartije od vrijednosti i berzu (*SEC*) u slučajevima koji to zahtijevaju. EY u BiH podržava rotaciju partnera jer pruža svjež pristup angažovanju i promoviše nezavisnost u odnosu na klijente, dok se sa druge strane zadržava iskustvo i poznavanje poslovanja klijenta. Rotacija partnera na reviziji, zajedno sa zahtjevima za nezavisnošću, unapređuju sistem internih kontrola kvaliteta i pomažu da se ojača nezavisnost i objektivnost revizora, te na taj način doprinose očuvanju kvaliteta revizije.

Za društva od javnog interesa EY globalne procedure nezavisnosti zahtijevaju da se nadležni partner u reviziji, kao i partner za pregled revizije i ostali revizorski partneri koji donose ključne odluke ili procjene o značajnim pitanjima za reviziju (*ključni partneri u reviziji*) promijene na svakih sedam godina. Za revizorske klijente koji su tek izlistani na berzi, ključni partneri u reviziji mogu da budu angažovani na tom klijentu dodatne dvije godine prije rotacije, ako su proveli na tom klijentu šest ili više godina na tom klijentu, prije kotiranja na berzi.

Po završetku maksimalnog perioda usluge, ključni partner za reviziju ne smije voditi ili koordinirati

profesionalne usluge društvu od javnog interesa kojem vršimo reviziju sve dok ne završi period pauze. Ovaj period je pet godina za nadležnog partnera za reviziju na angažovanju, tri godine za partnera za kontrolu kvaliteta revizije i dvije godine za ostale partnere koji podliježu rotaciji.

U slučajevima gdje je od strane lokalnog zakonodavnog tijela ili regulatora ustanovljen period pauze za nadležnog partnera za reviziju koji je kraći od pet godina, duži od tog perioda pauze ili tri godine može se primijeniti umjesto standardne petogodišnje pauze. Ovo izuzeće može se primijeniti samo za periode revizije koji počinju prije 15. decembra 2023. godine.

Pored zahtjeva za rotacijom partnera revizije koji se primjenjuju na društva od javnog interesa klijente revizije, EY je uspostavila zaštitni okvir za dugu povezanost koji, u skladu sa zahtjevima IESBA kodeksa, uključuje i razmatranje prijetnji nezavisnosti nastalih uključenošću zaposlenih tokom dugog vremenskog perioda i okvir zaštitnih mjera za rješavanje takvih prijetnji.

Koristimo procese kako bi se na efikasan način vršio nadzor da li se interna pravila rotacije poštuju i zahtjevi za partnere u reviziji i druge profesionalce koji su dugo povezani sa klijentom revizije. Također postoji proces planiranja rotacije i odlučivanja koji uključuje konsultacije sa i odobravanja od strane stručnjaka po pitanjima profesionalne prakse i nezavisnosti.

Eksterna rotacija

Za društva od javnog interesa usaglašeni smo sa lokalnim zahtjevima koji se odnose na rotaciju a proizilaze iz Zakona o računovodstvu i reviziji FBiH i Zakona o računovodstvu i reviziji RS.

Prihvatanje klijenata i angažovanja i nastavak saradnje

Globalna politika prihvatanja klijenata i angažovanja i nastavka saradnje

Globalna EY politika prihvatanja novog klijenta i nastavka pružanja usluga postojećem klijentu definiše principe na osnovu kojih procjenjujemo da li prihvatimo novog klijenta, odnosno da li nastavljamo saradnju sa već postojećim klijentom. Ovi principi su fundamentalni za održavanje kvaliteta, upravljanje rizikom, zaštitu naših zaposlenih i ispunjenje zahtjeva

regulatornih tijela. Globalna EY politika o prihvatanju klijenata i angažovanja je primjer politike koju je usvojio EYG kako bi se osigurala usaglašenost sa vrijednostima EY-a, adresirali rizici mreže i garantovala dosljednost u Sistemu upravljanja kvalitetom.

Ciljevi ove politike su:

- Uspostavljanje rigoroznog procesa za ocjenu rizika i donošenje odluke o prihvatanju novog klijenta i angažovanja, odnosno nastavku saradnje sa postojećim klijentom
- Ispunjavanje zahtjeva nezavisnosti
- Identifikovanje i eliminisanje sukoba interesa
- Identifikovanje klijenata ili angažovanja koji nose visok rizik
- Isticanje primjera klijenata i angažovanja koji nisu u skladu sa vrijednostima EY-a.
- Konsultacije sa EY profesionalcima i stručnjacima kako bi se identifikovale dodatne procedure rukovođenja rizikom za specifične visokorizične oblasti
- Usaglašenost sa zakonskom regulativom kao i zahtjevima struke
- Utvrđivanje da li je predviđeno angažovanje u opsegu EY okvira za pružanje usluga i da ne uključuje nedozvoljene usluge.

Pored toga, globalna EY politika o sukobu interesa definiše globalne standarde za rješavanje kategorija potencijalnih sukoba interesa i proces njihovog identifikovanja. Također uključuje odredbe čiji je cilj ublažavanje potencijalnih sukoba interesa što je brže i efikasnije moguće, koristeći odgovarajuće zaštitne mjere. Takve mjere zaštite mogu uključivati pribavljanje saglasnosti klijenta da djeluje za drugu stranu gdje može postojati sukob interesa, uspostavljanje odvojenih angažovanih timova koji bi radili za dvije ili više strana, implementaciju odgovarajućih praksi separacije između angažovanih timova ili odbijanje angažovanja kako bi se izbjegao identifikovan sukob.

Globalna EY politika sukoba interesa i povezane smjernice uzimaju u obzir rastuću kompleksnost naših angažovanja i odnosa sa klijentima, kao i potrebu za blagovremenim i preciznim odgovorom na zahtjeve klijenta. Pored toga politike i smjernice usklađene su sa Međunarodnim etičkim standardima računovođa.

Primjena politike u praksi

EY proces za prihvatanje klijenata i angažovanja (*Process for Acceptance of Clients and Engagements - PACE*) je sistem za efikasnu koordinaciju prihvatanja klijenata i nastavka saradnje u skladu sa globalnim

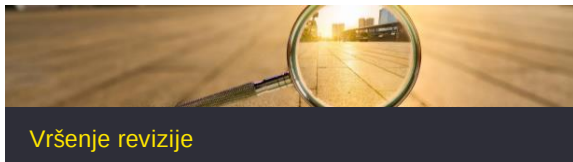
politikama kompanija članica. PACE vodi korisnika korak-po-korak kroz zahtjeve za prihvatanje klijenta i nastavak saradnje, te ga povezuje sa resursima i informacijama potrebnim za procjenu poslovnih prilika i povezanih rizika. PACE je primjer tehnološkog resursa koji koriste EYG kompanije članice širom svijeta kako bi se garantovala dosljednost u Sistemu upravljanja kvalitetom.

Odluka o prihvatanju i odluka o produžetku saradnje sa klijentom se donosi uzimajući u obzir procjenu koju vrši angažovani tim, a u kojoj se razmatraju faktori rizika u više kategorija: stav menadžmenta, unutrašnja kontrola i povezane strane.

Postupak prihvatanja novog klijenta sadrži pažljivo razmatranje rizika povezanih sa potencijalnim klijentom i nekoliko procedura dubinske analize. Prije nego što prihvatimo, novog klijenta ili novo angažovanje, moramo da odredimo da li imamo dovoljno resursa da pružimo kvalitetne usluge, naročito u oblastima sa kompleksnim pitanjima, a potom da razmotrimo da li su usluge koje klijent traži od nas primjerene. Postupak odobrenja je rigorozan, a ni jedno novo revizorsko angažovanje ne može se prihvatiti bez odobrenja timova lokalnog Direktora Profesionalne Prakse (PPD) i rukovodećeg partnera te oblasti (AMP), timova na nivou zemlje, regiona i oblasti a sve prema potrebi.

Tokom godišnjeg postupka potvrđivanja nastavka saradnje sa klijentom, razmatramo pružene usluge i mogućnost nastavka pružanja kvalitetne usluge. Pored toga partner nadležan za reviziju zajedno sa rukovodiocem odjela revizije, na godišnjem nivou razmatra odnos sa klijentima kojima pružamo usluge revizije i pridruženih usluga kako bi se utvrdilo da li je nastavak saradnje primferen.

Kao rezultat ovog razmatranja, neke se revizije utvrđuju kao kompleksne i time podlfežu dodatnoj kontroli – nadzoru tokom procesa revizije, dok se sa nekim revizorskim klijentima saradnja prekida. Kao i kod postupka prihvatanja novog klijenta, naš regionalni i lokalni Direktor Profesionalne Prakse i rukovodeći partner revizije su uključeni u postupak odlučivanja o nastavku saradnje sa klijentom i moraju se složiti.

EY je uložio više od 1 milijarde američkih dolara u novu generaciju tehnologije za poboljšanje revizorske metodologije i alata, sa ciljem da dosljedno pruža najviši nivo kvaliteta revizorskih usluga. Ova ulaganja su u skladu sa ciljevima EY da održi posvećenost

izgradnji povjerenja na tržištima kapitala i ekonomijama širom svijeta.

Uloga tehnologije

EY ulaganje u tehnologiju gradi na snazi postojećeg vrhunskog paketa tehnologija za reviziju – integrišući napredne tehnologije pod jedinstvenu platformu dok pokreće transformaciju koristeći:

- Mogućnosti pristupa podacima sljedeće generacija i naprednu analitiku
- AI u velikom obimu
- Poboljšano korisničko iskustvo.

U 2024. godini, globalna EY organizacija lansirala je još 25 novih tehnoloških rješenja za reviziju, podržanih proširenim savezom sa Microsoftom, čime je dostignut ukupan broj od 45 izdanja tokom prve polovine ovog četvorogodišnjeg programa. Ova rješenja su raspoređena širom EY-a i uključuju globalno prilagodljivu vještačku inteligenciju. Ove mogućnosti zasnovane na AI - koristeći javno dostupne i EY generisane podatke - su direktno, neprimjetno integrisane sa EY Canvas-om kako bi podržale profesionalce EY revizije u procjeni rizika. EY također uvodi nova rješenja zasnovana na AI u prediktivnoj analitici; pretraživanju i sumiranju sadržaja; i obavještajne podatke o dokumentima, uključujući procedure usaglašavanja finansijskih izvještaja.

Fokus na unapređenje kvaliteta kroz tehnologiju

Sljedeća generacija pristupa podacima i napredna analitika

Napredne mogućnosti pristupa podacima pomažu u unapređenju kvaliteta podržavanjem analize cjelokupnih populacija podataka – omogućavajući reviziju zasnovanu na podacima koja je ugrađena u metodologiju. EY Helix – globalni analitički paket, već podržava upotrebu zrele analitike tokom revizije omogućavajući EY timovima da se fokusiraju na prave podatke u pravo vrijeme i bolje razumiju revidiranu kompaniju i njen rizik. Daljom integracijom napredne analitike direktno u radni tok EY Canvas-a, EY postavlja snažnu osnovu za proširenje upotrebe AI u velikom obimu i značajno poboljšava korisničko iskustvo. Unapređenje mogućnosti prikupljanja i analize podataka pomaže u pružanju dodatnog povjerenja u visokokvalitetnu reviziju širenjem opsega podataka korištenih za dobijanje revizijskih dokaza, uključujući i raščlanjene i nefinansijske podatke.

AI u širokom opsegu

AI u širokom opsegu i druga inteligentna rješenja pomažu u unapređenju kvaliteta standardizovanjem procesa i korištenjem podataka za pružanje smjernica

o riziku i relevantnih preporuka EY timovima. Postojeća pametna automatizovana rješenja, kao što su *EY Intelligent Checklists* i *EY Financial Statement Tie-out*, automatizuju i unapređuju rutinske revizijske aktivnosti, što pomaže da se napori preusmjere na oblasti sa većim rizikom. Gledajući unaprijed, usmjereni tok posla i druga unapređenja će ovo podići na sljedeći nivo, koristeći znanje i iskustva drugih EY timova kako bi podržali dublji fokus na rizik i nastavili povjerenje u visokokvalitetnu reviziju.

Poboljšano korisničko iskustvo

Vrhunsko korisničko iskustvo pomaže u unapređenju kvaliteta olakšavanjem visoko integrisanih i dosljedno sprovedenih revizija širom svijeta. EY Canvas je u centru revizijskog iskustva danas, podržavajući efikasnu koordinaciju, dosljednu dokumentaciju i lakšu saradnju između EY timova i kompanija širom svijeta. Integracija usmjerenog toka posla, podataka i znanja pod jedinstvenu platformu osnažuje EY timove da pristupe svim mogućnostima koje su uključene u pružanje visokokvalitetnih revizija, dok istovremeno osnažuje korisnike kompanije novim funkcijama za bolje razumijevanje statusa revizije.

Kvalitet u srži razvoja tehnologije

Napori EY-a da obezbijedi ovu platformu za tehnologiju revizije sljedeće generacije konsolidovani su u okviru globalnog programa transformacije. Ovaj program uključuje standardizovane protokole koji se poštuju u vezi sa kreiranjem, razvojem i primjenom tehnologije. Više zainteresovanih strana je uključeno u ovaj napor, uključujući globalne i predstavnike oblasti iz Profesionalne prakse, Globalne mreže kvaliteta revizije i EY tehnologije.

Novi koncepti tehnologije revizije predstavljeni su globalnom komitetu ovih zainteresovanih strana za evaluaciju na osnovu nekoliko kriterijuma, uključujući kvalitet, vrijednost za EY profesionalce i vrijednost za EY klijente. Ako komitet vjeruje da koncept nema dovoljno atributa prema ovim i drugim kriterijumima, koncept se odbacuje ili se vrše prilagođavanja, a koncept se ponovo predstavlja komitetu.

Robusno testiranje tokom cijelog ciklusa razvoja, uključujući krajnje korisnike, je preduslov za izdavanje bilo koje revizijske tehnologije. Tehnologija se zatim predstavlja za izdavanje globalnom rukovodstvu linije usluga uvjeravanja nakon što se završi ovo opsežno testiranje, uključujući pilot verziju, povratne informacije se procjenjuju i uključuju, i neophodna certifikacija je završena.

Metodologija zasnovana na tehnologiji

Kompanije koriste tehnologiju za razvoj novih sistema i procesa za upravljanje poslovanjem, kao i za analizu

više podataka kako bi se prikupile informacije za donošenje poslovnih odluka. Ovaj trend olakšava pristup reviziji zasnovan na analizi podataka i riziku, što znači da se mogu analizirati cjelokupne populacije podataka i fokusira pažnja revizora na kompletan tok transakcija i proces.

Ugrađeni pristup zasnovan na podacima EY Globalne metodologije revizije unapređuje preliminarnu procjenu rizika revizora i pomaže revizoru da izvede te zaključke tokom različitih faza revizije. Revizor može ponovo procijeniti rizik na osnovu onoga što je identifikovano u podacima, što stvara tok revizije koji je iterativne prirode.

Suočavanje sa rizikom prekomjernog oslanjanja na tehnologiju

EY je usvojio procedure, politike i podršku kako bi podstakao odgovornu upotrebu revizijskih alata i tehnologije, uključujući tehnologije zasnovane na AI, i kako bi ublažio rizik od prekomjernog oslanjanja revizijskih profesionalaca na tehnologiju. Pored toga, EY Globalna metodologija revizije naglašava primjenu odgovarajućeg profesionalnog skepticizma u izvršenju revizijskih procedura. Dizajn EY revizijskih alata i tehnologije, uključujući tehnologiju zasnovanu na AI, ima za cilj da pruži podršku revizorskom timu za sprovođenje procedura kao odgovor na rizike materijalno pogrešnih iskaza, ali ne da zamijeni važnu ulogu profesionalca u primjeni njihovog iskustva i prosuđivanja kako bi došli do zaključka.

Rizici u nastajanju

I tradicionalni i rizi u nastajanju mogu imati utjecaj na finansijske izvještaje, i pristup revizora treba kontinuirano da se razvija kako bi se adresirala oba tipa rizika. Rizici u nastajanju uključuju promjenjive makroekonomske i geopolitičke uslove, evoluciju korištenja tehnologije od strane klijenata (kao što je AI), rizike *cyber* bezbjednosti, klimatske rizike i specifične događaje kod klijenata. Centar za izvrsnost rizika nastavlja da razvija alate za unapređenje sposobnosti praćenja i rješavanja novih rizika u portfoliju revizije. Revizorski timovi također mogu uključiti stručnjake za rješavanje oblasti novih rizika, uključujući stručnjake za ESG, *cyber* bezbjednost ili AI.

Prevare

Kako organizacije postaju sve složenije i više zavisne od digitalnih tehnologija, postoji potreba za unapređenjem napora revizora da identifikuju i odgovore na rizike materijalno pogrešnih iskaza kao posljedica prevarnih radnji, kao i odgovor revizora na

identifikovanu ili moguću prevaru. EY je posvećen rješavanju pitanja zainteresovanih strana u vezi sa odgovornostima revizora u vezi sa prevarom.

EY vidi nove mogućnosti za korištenje podataka za identifikaciju i odgovor na rizik od lažnog finansijskog izvještavanja. Na primjer, revizori sve više koriste analitiku podataka za identifikaciju neobičnih transakcija i njihovih obrazaca koji mogu ukazivati na povećan rizik od prevare. Postoje EY alati i procesi koji se razvijaju kako bi pomogli EY timovima da identifikuju i odgovore na rizik od prevare. Oni uključuju:

- Alat za autentičnost dokumenata (*Document Authenticity Tool*), koji testira izmjene izabranih elektronskih dokumenata koristeći različite tehnike i pomaže u identifikaciji kada je dokument dostavljen kao revizorski dokaz možda izmjenjen, ili modifikovan.
- Analizator rizika prevara u knjiženju (*JEFFRA*), koji testira svako knjiženje u dnevnik za karakteristike povezane sa povećanim rizikom od manipulacije menadžmenta i identifikuje unose za dodatno razmatranje.
- Proces upozorenja - izvještaj o kratkoročnim prodavcima, koji prati i distribuira izvještaje globalno revizorskim timovima i rukovodstvu.
- Pretrage medijskih objava, koje identifikuju članke koji ukazuju na rizik od prevare ili neusklađenosti. Izabrani članci se distribuiraju interno za dalje razmatranje.
- Poboljšane forenzičke metrike (*Enhanced forensics metrics*), koje koriste podatke za identifikaciju pokazatelja povećanog rizika od prevare primjenom tehnika mašinskog učenja na istorijske skupove podataka finansijskih izvještaja, pružajući revizorskim timovima mogućnost da unaprijede svoju procjenu rizika od prevare kroz specifičan fokus na nivo računa.

Provjera rada revizora

EY politike opisuju zahtjeve za blagovremenim uključivanjem rukovodstva na revizorskim angažovanjima, kao i različite nivoe pregleda obavljenog rada na reviziji i zahtjeve za dokumentovanjem obavljenog posla i donesenih zaključaka. Članovi revizorskog tima obavljaju detaljan pregled revizorske dokumentacije, dok partner na angažovanju obavlja drugi nivo pregleda. U slučajevima kada je svrsishodno, i na osnovu rizika, predstavnici iz poreskog odjela (poreski eksperti) vrše pregled dokumentacije koja se odnosi na značajne poreze i drugu povezanu poresku dokumentaciju. Za javna društva, društva od javnog interesa i određena ostala društva, pored angažovanog partnera u

pregled je uključen i nezavisan partner (a što je detaljnije opisano u poglavlju Pregled kvaliteta pri angažovanju, koji je zadužen za pregled kvaliteta na angažovanju, kao i pregled najznačajnijih pitanja u vezi sa računovodstvom, finansijskim izvještavanjem i našim revizorskim mišljenjem.

Priroda, vrijeme i obim pregleda radnih papira zavise od mnogo faktora, uključujući:

- Rizik, značajnost, subjektivnost i kompleksnost pitanja
- Sposobnost i iskustvo angažovanog revizorskog tima u pripremi revizorske dokumentacije
- Nivo direktnog učešća lica zaduženog za pregled, u radu
- Obim korištenja konsultacija

Također ove politike opisuju vitalnu ulogu angažovanog partnera u upravljanju i dostizanju kvaliteta revizije i isticanju važnosti kvaliteta revizije svim članovima tima.

Zahtjevi za konsultacije

Naše politike konsultacije, su zasnovane na kulturi saradnje, pri čemu se EY profesionalci u reviziji ohrabruju da dijele svoja viđenja o kompleksnim računovodstvenim i revizorskim pitanjima kao i kompleksnim pitanjima vezanim za izvještavanje.

U 2024. godini, 86% ispitanika u Anketi o kvalitetu izjavilo je da EY kultura saradnje podstiče njihovu potrebu za traženjem savjeta i podrške.

Kako je okruženje u kojem rade kompanije članice EY postalo složenije i globalno povezano, kultura konsultacija u EY je postala je još važnija kako bi pomogla kompanijama članicama da blagovremeno dođu do odgovarajućih zaključaka za kompanije koje vrše reviziju. Zahtjevi za konsultacije kao i povezane politike su osmišljene sa ciljem da revizorski tim donese odgovarajuće zaključke.

Kultura konsultacija u EY-ju omogućava angažovanim timovima da pružaju besprijekorne i dosljedne usluge visokog kvaliteta koje zadovoljavaju potrebe klijenata revizije, njihovih organa upravljanja i svih zainteresovanih strana.

Za kompleksna i osjetljiva pitanja EY podstiče i zahtjeva konsultovanje sa resursima koji nisu direktno povezani sa revizorskim timom, sa EY stručnjacima koji posjeduju više iskustva i specijalizovano znanje, a pogotovo sa EY timovima koji se bave pitanjima

profesionalne prakse i nezavisnosti. U interesu objektivnosti i profesionalnog skepticizma naša politika zahtijeva od članova profesionalne prakse i nezavisnosti i određenih drugih, da se povuku iz procesa konsultacija ako trenutno rade, ili su u određenom vremenskom razdoblju radili, sa klijentom na kojeg se konsultacija odnosi. U ovoj situaciji, drugi zaposleni bi bili angažovani.

Naša politika također definiše i zahtjeve za dokumentovanjem svih konsultacija, uključujući i zahtjeve za pismenim potvrdama od osobe ili osoba koje su konsultovane, u cilju prikazivanja njihovog razumijevanja pitanja i njegovog rješavanja.

Provjera kvaliteta angažovanja

Politike provjere kvaliteta angažovanja u EY-u, koje su u skladu sa MSUK 2, Provjera kvaliteta angažovanja, uređuju definisanje revizija koje podliježu provjeri kvaliteta angažovanja kao i kvalifikacije lica zaduženih za pregled angažovanja, uz obuku i pružanje podrške za izvršenje provjere kvaliteta angažovanja. Provjera kvaliteta angažovanja od strane nezavisnog partnera, a u skladu sa zahtjevima profesionalnih standarda je obavezan za revizije javnih društava, određenih društava od javnog interesa kao i za angažovanja visokog rizika. Nezavisni partneri koji vrše provjeru kvaliteta na angažovanju su stručnjaci sa značajnim iskustvom. Oni su nezavisni u odnosu na revizorski tim i daju objektivnu ocjenu značajnih procjena revizorskog tima i zaključaka donijetih u formulisanju revizorskog izvještaja. Provjera kvaliteta na angažovanju, međutim, ne umanjuje odgovornost angažovanog partnera i njegovo angažovanje. Odgovornost nezavisnog partnera koji vrši provjeru kvaliteta na angažovanju se ne može ni u kom slučaju delegirati drugim pojedincima.

Provjera kvaliteta na angažovanju obuhvata čitav ciklus angažovanja, uključujući planiranje, procjenu rizika, strategiju revizije i izvršenje. Politike i procedure za izvođenje i dokumentovanje provjera kvaliteta na angažovanju pružaju specifične smjernice o prirodi; vremenu i obimu procedura koje treba izvršiti; i potrebnoj dokumentaciji koja dokazuje da su procedure izvršene. U svim okolnostima, provjera kvaliteta na angažovanju završava se prije datuma revizorskog izvještaja.

Provjera kvaliteta pri angažovanju sprovode partneri u reviziji pridržavajući se profesionalnih standarda u reviziji svih javnih društava, društava od javnog interesa i onih za koje se smatra da im je potrebno dodatan nadzor. Lokalni vodeći partner u reviziji (ili AMP) i lokalni direktor profesionalne prakse daju odobrenje za dodjeljivanje nezavisnog partnera svakom angažovanju gdje je to neophodno.

Usaglašavanje različitih profesionalnih mišljenja u revizorskom timu

Mi zagovaramo kulturu saradnje koja ohrabruje naše zaposlene da se izjasne u slučaju nastanka neslaganja oko profesionalnog mišljenja ili ako se osjećaju nelagodno u vezi pitanja koja se tiču konkretnog revizorskog angažovanja. Procedure su kreirane na način da omoguće svim članovima revizorskog tima da iskažu svoje neslaganje u vezi značajnih računovodstvenih, revizorskih pitanja odnosno pitanja koja se odnose na finansijsko izvještavanje.

Priroda EY kulture je jasna ljudima kada se pridruže EY kompaniji, a mi nastavljamo da promoviramo kulturu koja jača odgovornost i autoritet pojedinca da izrazi svoje stavove i traži mišljenja drugih.

Neslaganja u profesionalnom mišljenju do kojih može doći tokom revizije se generalno rješavaju na nivou revizorskog tima. Međutim, ukoliko bilo koji pojedinac u diskusiji nije zadovoljan sa donijetom odlukom, EY politika zahtijeva da oni obavještavaju sljedeći nivo rukovodstva/uprave, dokle god se ne dođe do dogovora ili finalne odluke, uključujući i konsultacije sa profesionalnom praksom, ukoliko je potrebno.

Ukoliko nezavisni partner za pregled kvaliteta na angažovanju da preporuku sa kojim se angažovani partner ne slaže, izvještaj revizora neće biti izdat dok se to pitanje ne razriješi na zadovoljavajući način. To se vrši kroz odgovarajući proces konsultacija i razrješenja profesionalnih neslaganja.

Razlike u profesionalnom mišljenju koje se rješavaju konsultacijama sa profesionalnom praksom su na odgovarajući način dokumentovane.

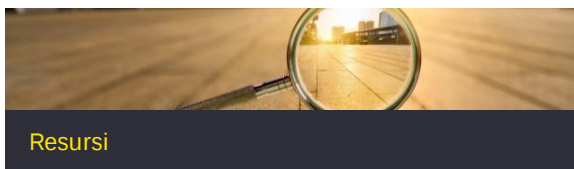
Čuvanje dokumentacije

Globalna politika o čuvanju i pohranjivanju dokumentacije i informacija se zasniva na odredbama našeg Globalnog kodeksa ponašanja, i unapređuje ih u pogledu profesionalnog integriteta prilikom dokumentovanja rada i poštovanja intelektualnog kapitala.

Na osnovu ove politike i Globalnog rasporeda čuvanja dokumentacije – *Global Retention Schedule (GRS)* – su formirani protokoli upravljanja podacima, informacijama i dokumentacijom (*RIM*) tokom angažovanja, uključujući bezbjedno odbacivanje ili brisanje istih kada im istekne rok čuvanja, osim ako se na njih ne primjenjuju posebne okolnosti.

Ova politika, GRS i RIM zahtjevi su u skladu sa primjenjivim standardima profesije i zasnivaju se na regulatornim, zakonskim i poslovnim zahtjevima i obavezama. Oni se primjenjuju na sve angažmane i osoblje, i poštuju zakonske zahtjeve u Bosni i Hercegovini, koji se odnose na stvaranje i održavanje

radnih papira relevantnih za dati posao.

EY nastavlja da ulaže u resurse. Resursi definisani MSUK 1 uključuju intelektualne, tehnološke i ljudske resurse

Revizorska metodologija

Globalna Revizorska Metodologija (EY GAM) pruža globalni okvir za obavljanje visoko kvalitetnih usluga revizija putem dosljedne primjene procesa, procjena i revizorskih procedura u svim revizorskim angažovanjima. Osnova EY GAM-a je procjena (i ponovno razmatranje i izmjena, ako je potrebno tokom revizije) rizika, te utvrđivanje vrste, vremena i obima revizorskih procedura na osnovu procjene rizika. U okviru EY GAM-a, poseban naglasak je na profesionalnom skepticizmu tokom sprovođenja revizije. EY GAM je zasnovan na Međunarodnim revizijskim standardima (ISA) i dopunjen je u Bosni i Hercegovini da bude u skladu sa domaćim zakonskim i regulatornim zahtjevima. EY GAM je jedan od primjera intelektualnih resursa koji su dostupni EYG kompanijama članicama sa ciljem pružanja dosljednog izvršavanja revizorskih angažovanja.

Kada su relevantni podaci dostupni i ekstrahovani iz entiteta u EY Helix, globalnu analitičku platformu, ugrađeni pristup zasnovan na podacima EY GAM-a fokusira se na pojednostavljivanje zadataka i poboljšanju povezanosti između revizijskih procedura korištenjem cjelokupnih populacija podataka entiteta. Sposobnost analize razvrstanih podataka pomoću EY Helix poboljšava razumijevanje poslovanja klijenata i fokusira se na identifikaciju rizika svojstvenih određenom klijentu, ključnih transakcija kao i trendova i anomalija koje mogu ukazivati na pogrešne izjave ili prevare. Revizorske procedure, uključujući procjenu rizika i suštinske procedure, započinju sa pristupom zasnovanim na podacima, analizom relevantnih finansijskih i nefinansijskih podataka i dopunjuju se tradicionalnim revizorskim tehnikama kao što su upiti, posmatranja i inspekcija.

Koristeći online alat EY Atlas, revizor EY-a koristi verziju GAM-a koja je organizovana po temama i dizajnirana da fokusira našu revizorsku strategiju na rizike finansijskih izvještaja kao i na osmišljavanje i sprovođenje odgovarajuće strategije koje će odgovoriti na te rizike. EY GAM čine dva osnovna dijela: metodološki zahtjevi i pomoćni obrasci i primjeri. Zahtjevi i uputstva odražavaju i standarde

revizije i EY politike. Primjeri u EY GAM-u dopunjuju zahtjeve i uputstva sa ilustrativnim primjerima iz vodeće prakse.

EY GAM posebno razlikuje zahtjeve i smjernice koje se primjenjuju na revizije javnih društava i društava od javnog interesa.

EY nastavlja da razvija metodologiju kako bi ispratio promjene standarda revizije i drugih profesionalnih standarda, i promjene u okviru procesa finansijskog izvještavanja, te kako bi poboljšao smjernice koje su bitne za zainteresovane strane, poput rizika povezanih sa klimatskim promjenama, cyber rizika i upotrebe novih tehnologija u poslovanju ili procesima finansijskog izvještavanja klijenata (npr. automatizacija, AI, blockchain). EY timovima na revizorskim angažovanjima je pružena metodologija, smjernice i resursi za identifikaciju i odgovor na jedinstvene rizike koji proističu iz klimatskih promjena, cyber rizika i tehnološkim prekidima.

Dodatna unapređenja su uvedena kao odgovor na različita iskustva sa rezultatom implementacije i kao odgovor na rezultate eksternih i internih inspekcija.

Nedavno je EY GAM ažuriran u skladu sa zahtjevima ISA 600 (Revidirani), koji se odnosi na posebna razmatranja u revizijama grupnih finansijskih izvještaja (uključujući rad revizora komponenti) kao i sa izmjenama Etičkog kodeksa Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe, koje se bave pitanjima nezavisnosti u okviru grupe revizije. Dato je nekoliko mogućih opcija za implementaciju novih i revidiranih zahtjeva. Pored toga, pratimo trenutna i nova dešavanja i objavljujemo blagovremena obavještenja o planiranju i izvršenju revizije koja naglašavaju područja koja su zapažena tokom inspekcija kao i druge ključne teme od interesa za našeg lokalnog regulatora (ili regulatore) revizije i Međunarodni forum nezavisnih regulatora revizije (IFIAR).

Nefinansijsko izvještavanje

Kompanije članice EY pružaju usluge uvjeravanja o širokom spektru nefinansijskih informacija i informacija u vezi sa izvještavanjem. EY Metodologija za uvjeravanje u oblasti održivosti (Sustainability Assurance Methodology – EY SAM) predstavlja globalni okvir za dosljedan pristup svim angažovanjima uvjeravanja po pitanju ESG i informacija o održivosti. EY SAM omogućava visok kvalitet usluga uvjeravanja na svim angažovanjima bez obzira na nivo uvjeravanja koji se zahtijeva. Ovo se postiže dosljednim korištenjem misaonih procesa, rasuđivanja i procedura. EY SAM se također prilagođava prirodi izvještavanja o ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima, kao i

kriterijumima koje je primjenio klijent prilikom sastavljanja tog izvještaja.

Ova metodologija ističe potrebu da se primjenjuje određeni nivo profesionalnog skepticizma prilikom izvršavanja procedura, uključujući kriterijume i izvještavanje o ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima koji se mijenjaju. EY SAM se bazira na Međunarodnim standardima angažovanja na osnovu kojih se pruža uvjeravanje (*International Standards on Assurance Engagements*), a u EY BiH je dopunjen tako da podliježe lokalnim standardima uvjeravanja i regulatornim i statutarim zahtjevima.

Kao dio pružanja usluga uvjeravanja visokog kvaliteta, u oblasti izvještavanja o ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima, EY je razvio uputstva, obuke i programe nadzora, i procese koje primjenjuju zaposleni u kompanijama članicama da bi izvršili usluge dosljedno i efektno. Ovo uključuje EY usluge u oblasti klimatskih promjena i održivost koje čini tim profesionalaca posvećen temama održivosti.

Također su razvijene smjernice za revizorske timove za procjenu utjecaja klimatskih rizika na finansijsko izvještavanje po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja - MSFI (*International Financial Reporting Standards - IFRS*) ili ostalim okvirima finansijskog izvještavanja. Direktori profesionalne prakse na globalnom nivou, nivou oblasti, regiona i država, zaposleni na pozicijama kontrole kvaliteta u EY-u (*EY quality functions*) i zaduženi za MSFI, a i ostali profesionalci koji rade sa timovima u svakoj kompaniji članici, posjeduju znanja o dinamičkom regulatornom okviru nefinansijskog izvještavanja, ljudima u EY-u, klijentima i procesima, i uvijek su dostupni da pruže podršku timovima angažovanim na pružanju uvjeravanja.

EY nastavlja da ulaže u resurse (kadrovske, intelektualne i tehnološke) za angažovanja u oblasti pružanja uvjeravanja na izvještaje o održivosti pripremljene u skladu sa MSFI standardima za objelodanjivanja o održivosti ili Evropskim standardima za izvještavanje o održivosti (*ESRS*).

Pored toga, unaprijeđeni procesi upravljanja kvalitetom u EY-u imaju za cilj da se bave aspektima kao što su proces prihvatanja angažovanja, zahtjevi za obuku i akreditaciju, kao i dodjeljivanje resursa posebno vezanih za usluge uvjeravanja u vezi sa pitanjima nefinansijskog izvještavanja.

EY daje podatke velikom broju državnih i privatnih inicijativa da bi se popravio kvalitet, uporedivost i dosljednost izvještavanja o ekološkim, društvenim i upravljačkim faktorima, uključujući klimatske rizike. Ove aktivnosti se sprovode na globalnom, regionalnom i nacionalnom nivou.

Proces certifikacije tehnologije

Uz kontinuirani razvoj tehnologije koja se koristi u reviziji, EY ima strog globalni proces certifikacije kako bi se osiguralo da je tehnologija koja se koristi u revizorskim angažovanjima odgovarajuća (tj. da rješenje ispunjava svoje ciljeve i da je prikladno za upotrebu u revizorskom okruženju, i da zaposleni u EY imaju odgovarajuće kompetencije da koriste to rješenje).

Certifikacija se bavi nizom aspekata, uključujući to da rješenje ima jasan revizorski cilj, da se sprovede odgovarajući testovi, da su metodologija, mogućnosti i učenje raspoloživi i olakšavaju njenu primjenu i da se sprovedu relevantni zakonski i regulatorni zahtjevi (npr. privatnost podataka).

Raznolikost, pravičnost i inkluzivnost

Dugogodišnja posvećenost EY-a izgradnji timova koji su visoko učinkoviti, raznoliki, pravedni i inkluzivni je posebno važna u reviziji, gdje raznovrsne perspektive pospješuju profesionalnu skeptičnost i kritičko razmišljanje. Veća raznolikost, pravičnost i inkluzivnost vode boljim odlukama, stimulišu inovativnost i doprinose agilnosti u organizaciji.

EY put ka unapređenju raznolikosti, pravednosti i inkluzivnosti (*DE&I*) traje već dugi niz godina. Iako je već postignut značajan napredak, EY se pod utjecajem *NextWave* strategije i ambicije posvetio ubrzanju napretka po pitanjima raznolikosti, pravičnosti i inkluzivnosti u cijeloj organizaciji. Globalno izvršno tijelo se potpisivanjem Izjave o raznolikosti, pravičnosti i inkluziji Globalnog izvršnog tijela (*Global Executive Diversity, Equity and Inclusiveness Statement*) na vidljiv način potrudilo da ljudi u EY-u i tržište ubrzaju projekat raznolikosti, pravičnosti i inkluzivnosti. Pored toga što potvrđuje da su raznolikost, pravičnost i inkluzivnost ključne u biznisu, ovim postupkom se postiže to da kompanije članice EY-a brinu o napretku koji počinje od vrha.

Tokom posljednjih godina, poseban fokus je stavljen na promociju rodne raznolikosti. 37% novih partnera revizorskih članica EY-a širom svijeta, promovisanih 1. jula 2024. godine, bile su žene, a i izgrađena je jaka mreža ženskog rukovodstva, podržano činjenicom da su 52,8% od svih zaposlenih na globalnom nivou u 2024. godini bile žene.

Žene zaposlene u reviziji po položaju*

30%

Partneri ili direktori ili izvršni direktori

47%

Senior menadžeri i menadžeri

54%

Seniori i ostali

*Na datum 01. jula 2024. godine (EY globalno)

Inkluzivne organizacije značajno povećavaju moć različitosti. Zaposlenima je potrebno da znaju da rade za organizaciju koja ih ne cijeni ne samo kao pojedince, već i vidi njihove razlike kao vrline i cijeni način na koji i one doprinose njihovom poslu. Njegovanje osjećanja pripadnosti je izuzetno značajno pri zapošljavanju najtalentovanijih kandidata i da naši zaposleni ostanu motivisani i angažovani. U anketi zaposlenih u martu 2024. godine [People Pulse Survey], 82% ispitanih revizora je izjavilo da EY organizacija pruža radno okruženje u kojem se osjećaju slobodnim da budu ono što jesu. Rukovodioci širom EY-a smatraju da raznolikost i inkluzivnost prioriteti, i predstavljaju glavne parametre u radu HR-a. Da bi se omogućila veća odgovornost, Globalni izvještaj o napretku DE&I je ključni alat koji se koristi za dosljedne akcije i izvještavanje širom EY-a, u podršci ambiciji i strategiji EY-a. Nastavljamo da bilježimo kolektivni napredak u cijeloj organizaciji, kao i oblasti gdje možemo fokusirati napore i zatvoriti praznine kako bismo osigurali da ljudi u EY-u imaju pristup inkluzivnim i pravičnim iskustvima.

Kao globalna organizacija, EY ima priliku da se pozabavi utjecajem nejednakosti i nepravde i podstakne napredak unutar EY organizacije i šire. Formiranje Globalne radne grupe za društvenu jednakost (Global Social Equity Task Force – GSET) pojačava posvećenost podizanju i kontinuiranom fokusu na društvenu jednakost, koja se odnosi na uklanjanje prepreka, izgradnju inkluzivnijih okruženja i omogućavanje pristupa resursima i prilikama. Društvena pravičnost znači da nam je cilj da svaka osoba u EY BiH ima pristup resursima i mogućnostima koje su im potrebne, s obzirom na različite polazne tačke i različite potrebe. To također znači uklanjanje prepreka za mogućnosti i inkluzivna iskustva, što može dovesti do nejednakih ishoda. EY vjeruje da kompanije imaju direktan utjecaj na rješavanje ovih nedostataka i stvaranje boljeg radnog okruženja, kroz timove, liderstvo, inkluzivno ponašanje i kulturu u timovima, ravnomjerno raspoređivanje posla, kao i način na koji se donose odluke o procjeni učinka, napredovanju i imenovanju.

EY vrijednosti su vodeći principi koji oblikuju našu kulturu, ponašanje i odluke. Naše vrijednosti definišu ko smo:

Naše vrijednosti: ko smo mi

Pojedinci koji pokazuju integritet, poštovanje, timski rad i inkluzivnost.	Pojedinci koji su energični, puni entuzijazma i spremni da vode.	Pojedinci koji grade veze čineći ispravne stvari.
1	2	3

Vrijednost koju nudimo zaposlenima

Ponuda vrijednosti zaposlenima (*employee value proposition – EVP*) u EY-u je obećanje koje dajemo našim zaposlenima za rad u EY BiH. Radna snaga EY-a se stalno mijenja, a mi smo na dinamičnom i konkurentnom tržištu talenata, gdje ljudi EY-a sada žele različite stvari od svog radnog mjesta. Ono što obećavamo u EVP-u je važnije nego ikada.

Kao dio nove strategije EY-a, EVP je ažuriran kako bi odražavao da svaki zaposleni može *oblikovati svoju budućnost sa samopouzdanjem*. Ovo znači promjenu u pristupu, prelazeći sa omogućavanja izuzetnog EY iskustva na pružanje prilika za razvoj, osnaživanje i podsticanje izvanrednih zaposlenih u EY-u.

EY BiH je posvećen ulaganju u naš najbitniji resurs - naše ljude - kako bismo sigurno ispunili naše obećanje njima. Ispunjavanje EVP-a nam zauzvrat pomaže da ostvarimo veći pomak u kvalitetu revizije, formirajući pravu vrijednosti i uvide za lica kojima vršimo reviziju.

Privlačenje i selekcija talenata

U svijetu sa opadajućim brojem talenata u računovodstvu i reviziji, gdje broj studenata sa relevantnom diplomom nastavlja da se smanjuje, nadmetanje za talentovane ljude koji posjeduju relevantne vještine nikada nije bilo veće. Pronalaženje sljedeće generacije visokokvalitetnih revizora je najveći prioritet za EY. Ovo je također glavni prioritet za nekoliko profesionalnih računovodstvenih tijela, ističući da je ovo faktor na kojem cijela profesija treba zajedno da radi kako bi ga riješila.

EY zadržava snažnu globalnu mrežu regrutera i nastavlja da ih obrazuje i unapređuje njihove vještine u vezi sa ključnim oblastima fokusa za EY poslovanje, sadašnjim trendovima i vrućim temama u reviziji kako bi bili naoružani informacijama za razgovor sa kandidatima. EY također istražuje nekoliko platformi za inovacije i inicijativa za privlačenje talenata sa ciljem da se povežemo sa novom i raznolikom publikom s kojom nismo mogli da se povežemo

tradicionalnim putevima i uvedemo novi metod povezivanja i privlačenja budućih talenata.

Na primjer, dosta je urađeno na programu virtuelnog radnog iskustva u reviziji, uz podršku eksternih dobavljača. Ovaj program je prvenstveno namijenjen studentima koji su u ranoj fazi studija i žele da istraže buduće karijerne puteve. Cilj ovog programa je povezivanje sa studentima i predstavljanje, na direktan i otvoren način, poslova koje EY timovi obavljaju tokom revizije, sa ciljem ostvarivanja saradnje sa našim budućim talentima još u ranoj fazi njihovog akademskog puta. Studenti koji učestvuju u ovoj virtuelnoj simulaciji posla imaju veću vjerovatnoću da se prijave, prođu intervju i uspješno osiguraju priliku u EY revizorskim timovima.

EY je sada integrisao AI za pronalaženje i identifikaciju talenata, omogućavajući kandidatima da unesu svoj CV i da pronađu potencijalne prilike širom EY-a. AI se koristi za pomoć pri pregledu CV-ova, omogućavajući regruterima da ubrzaju proces pregleda i intervju, nudeći ukupno bolje iskustvo kandidata i kvalitetnije kandidate za popunjavanje slobodnih mjesta brže.

Kako bi se regrutovali ljudi koji se uklapaju u kulturu organizacije, važno je uzeti u obzir ne samo tehničku izvrsnost, već i druge attribute – komunikacijske vještine, visoke etičke standarde i sposobnost saradnje u timovima sa visokim učinkom. Od svih novozaposlenih se očekuje da zadovolje visoke standarde integriteta i da imaju jaku poslovnu sposobnost i liderski potencijal.

Zadržavanje zaposlenih i njihova dobrobit

Nakon selekcije talentovanih ljudi, njihovo zadržavanje u kompaniji ključni je faktor koji doprinosi pružanju visokokvalitetnih revizija. Zadržavanje može varirati u zavisnosti od spoljnih pokretača kao što su uslovi na tržištu, ali sa 78% u junu 2024. godine, zadržavanje je na višem nivou nego prije COVID 19 pandemije.

EY ljudi su oduvijek željeli da postignu pravi balans između profesionalnog i privatnog života, ali mlađe generacije radne snage mnogo brže preduzimaju akciju ako njihov željeni nivo fleksibilnosti ili dobrobiti nije zadovoljen. Trenutno, 36% EY revizora radi na daljinu dva ili više dana sedmično, što je brojka koja se stabilizuje kao radna norma.

Sve važniji prioritet za talente je fokus na dobrobit i poboljšanje svakodnevnog iskustva EY ljudi. Sveobuhvatni cilj je da se ugradi kultura dobrobiti kroz posvećenost liderstva da pruži finansijsku, fizičku, emocionalnu i socijalnu podršku koja omogućava EY ljudima da budu najbolji što mogu biti. Ovo se može manifestovati kroz pružanje fleksibilnih radnih aranžmana, programa priznanja, svijesti o

mentalnom zdravlju i dobrobiti učenja i razvoja, i još mnogo toga.

U praksi, ovo također uključuje ravnomjerno raspoređivanje radnih zadataka i uklanjanje prepreka koje su ranije sprečavale EY profesionalce da postave i pridržavaju se zdravih granica. Postoji jači fokus na upravljanje iskustvima, raspoređivanje revizora na angažovanja, gdje mogu pronaći prilike za proširenje svog znanja kao dio dugoročnog napredovanja u karijeri. 71% EY revizora se slaže da su radna iskustva potrebna za napredovanje u karijeri ravnomjerno raspoređena, prema anketi zaposlenih u martu 2024. godine [People Pulse Survey]. Ukoliko organizacija pruža bolju podršku dobrobiti zaposlenih, utom je veća mogućnost da im se pruže ubjedljivi razlozi da nastave svoju karijeru u EY mreži.

Akademija za reviziju

Promjenjiva okruženja znače da ulaganja u izuzetan talenat moraju biti agilna. Revizorski timovi već okupljaju sve raznovrsniji skup vještina i ovaj trend će se samo ubrzati kako se usvajaju nove tehnologije i uloga revizorskog profesionalca nastavlja da se razvija. Skupovi vještina će morati da se dodatno unaprijede kako bi obuhvatili nove kompetencije, kao što su kodiranje i vizualizacija podataka, i nove oblasti, kao što je analiza nefinansijskih informacija (na primjer, brzo promenljivi ESG standardi).

Revizorski profesionalci EY-a također treba da razumiju i procijene rizike i razmatranja povezana sa ovim tehnologijama, posebno kako kompanije implementiraju nove sisteme i generišu nove podatke koji utječu na finansijsko izvještavanje, kao što su poslovni modeli koji se bave kriptovalutama.

Ovo se postiže kroz Akademiju za revizore, globalni program učenja za revizore u EY-u. Tu se grade ključne vještine revizora, a akademija se mijenja vremenom kako bi upotpunila ključne vještine sa novim znanjima potrebnim za vršenje Digitalne EY revizije. Svake godine, sadržaj i fokus Akademije za reviziju prilagođavaju se novim tehnologijama i strateškim prioritetima koji promovišu kvalitet revizije. Pored toga, nalazi inspekcije i pregleda kvaliteta se redovno pregledaju kako bi se procijenili i adresirali osnovni uzroci, a zaključci se zatim unose u kurikulum Akademije za reviziju kao dio godišnjeg ažuriranja. Sve promjene su dogovorene od strane rukovodstva, u skladu sa preporukama Globalnog upravnog odbora zaduženog za učenje u reviziji.

Timovi mogu biti sigurni da je obuka koju dobijaju vrhunskog kvaliteta i globalno konzistentna. Akademija za reviziju podstiče i osnažuje pojedince da primjenjuju profesionalni skepticizam, kritički razmišljaju i pružaju izuzetnu uslugu klijentima. Ona

stvara agilni skup vještina koji omogućava polaznicima da se prilagođavaju promjenama u regulativi, usvajanju novih tehnologija ili korištenju novih alata i tehnika za analizu podataka.

Akademija za reviziju je dizajnirana na način da pruža fleksibilnost u primjeni, kroz kombinaciju sadržaja na zahtjev i simulacija ili učenja zasnovanog na studijama slučaja koje se mogu sprovesti fizički ili virtualno.

EY BiH zahtijeva od revizorskih profesionalaca da godišnje steknu najmanje 40 sati kontinuirane profesionalne edukacije i najmanje 120 sati tokom trogodišnjeg perioda. Od tih sati, 50% [(20 sati godišnje i 60 sati tokom trogodišnjeg perioda)] mora pokrivati tehničke teme vezane za računovodstvo i reviziju.

Ukupno, tokom finansijske godine do 30. juna 2024. godine, EY revizorski profesionalci globalno su ostvarili 9,1 miliona sati učenja (u poređenju sa 8,8 miliona sati prethodne godine), prosječno 89,7 sati po osobi, što je znatno više od minimalnih zahtjeva. Dok se neki od ovih dodatnih sati odnose na tehničke teme računovodstva i revizije, drugi podržavaju razvoj šireg skupa vještina, kao što su opisane u sljedećem poglavlju. U anketi o kvalitetu za 2024. godinu, 84% ispitanika je reklo da su dobili dovoljno obuke i razvoja kako bi mogli da pružaju kvalitetne revizije ili druge usluge uvjeravanja, što je povećanje od 5% u odnosu na 2023. godinu.

EY bedževi i usavršavanje za partnere

Pored specifičnog učenja vezanog za reviziju, EY pruža širok kurikulum sadržaja. To pokriva pravne, etičke i teme vezane za usklađenost (kao što su nezavisnost, vrijednosti i informaciona bezbjednost) kao i druge vještine kao što su dobrobit, obučavanje, savjetovanje, timski rad i poslovni razvoj. Da bi se podstaklo stjecanje novih vještina, program EY Bedž (EY Badge) omogućava profesionalcima da steknu vještine usmjerene na budućnost, uključujući vještačku inteligenciju, *blockchain*, automatizaciju procesa, inovacije i *cyber* bezbjednost, kao i druga znanja iz drugih veoma traženih oblasti, poput održivosti. EY Badges je inicijativa za samostalno učenje koja dopunjuje obiman program osnovne obuke za revizore.

Povezana sa EY Bedžom su i EY Tech MBA i master studije iz Poslovne analitike i studije održivosti. Ovo su online kvalifikacije koje dodjeljuje Hult International Business School, trostruko akreditovani univerzitet i obje su besplatno dostupne svim zaposlenima u EY.

Do 30. juna 2024. godine, preko 53.500 EY Bedževa je dodijeljeno trenutno zaposlenima u reviziji, uključujući 15.500 bedževa samo za analitiku i strategiju podataka. Pored toga, više od 31.000 EY Bedževa je dodijeljeno ljudima koji su od tada napustili EY.

Postoji i niz programa učenja koji su razvijeni posebno za partnere EY članica. Ovi programi su dostupni svim partnerima EY članica širom svijeta i pokrivaju teme kao što su vještačka inteligencija, inspirativno liderstvo, inovativne tehnologije i održivost. Ovi programi su dopunjeni visokokvalitetnim, intenzivnim programima za odabrane grupe partnera na teme kao što su liderstvo klijenata i inovativne tehnologije, a postoje i redovni programi učenja o specifičnim temama revizije kao što su procjena rizika i prevara.

Personalizovane karijere sa različitim iskustvima

Kako radna snaga postaje raznorodnija u smislu porijekla, vještina i obrazovanja, tako se i aspiracije mijenjaju. Kako više ljudi sa specijalizovanim vještinama ulaze u organizaciju, EYG kompanije članice uvode fleksibilnije karijerne puteve za sve zaposlene.

Pružanje agilnog i fleksibilnog karijernog puta koji uključuje ubrzanje za najuspješnije je od vitalnog značaja za privlačenje novih, raznovrsnih talenata i za pomoć u razvoju i zadržavanju postojeće radne snage.

Promocije se fokusiraju na vještine ljudi, a ne na broj godina na poziciji. Na primjer, EY organizacija uvodi više *agilnih promocija*, gdje se napredovanje u karijeri odvija kada je pojedinac spreman, a ne u određeno vrijeme u godini.

Prepoznajući, međutim, da pojedinci često imaju različita očekivanja u karijeri, ljudima u EY-u su obezbijeđeni potrebni alati i procesi da upravljaju svojim napredovanjem na svoj način. Kao dokaz, u Anketi o kvalitetu za 2024. godinu, 90% učesnika je reklo da je svako relevantno učenje podstaknuto kao dio njihovog razvoja karijere kako bi mogli da pružaju kvalitetne revizije i druge usluge, što je povećanje od 2% u odnosu na 2023. godinu.

Mobilnost

Jedno od najmoćnijih iskustava koje članice EY-a mogu ponuditi svojim ljudima je rad preko granica i sa različitim kulturama. Znamo da se ljudi pridružuju EY-u zbog izuzetnih i raznovrsnih iskustava, pri čemu je 89% novih zaposlenih u EY reviziji motivisano

pridruživanjem visoko globalno integrisanoj organizaciji.

EY kompanije članice nude razne ponude i programe mobilnosti na zahtjev zaposlenih. Globalna mobilna platforma, *Mobility4U*, pruža profesionalcima objedinjenu ponudu za pronalaženje poslova u EY kompanijama članicama širom svijeta koje pružaju razvojno iskustvo i olakšavaju razmjenu specifičnih znanja i vještina. Paralelno, postoji fokus na strateške programe mobilnosti za partnere članica i buduće lidere, koji podržavaju ključne poslovne imperativne.

Pored geografske mobilnosti, članice EY-a sve više mogu da ponude virtuelna iskustva mobilnosti. Ova iskustva pružaju prednosti rada preko granica sa novim timovima i omogućavaju ljudima u EY-u da prošire svoj globalni način razmišljanja i mreže.

Nedavna analiza povrata ulaganja u mobilnost pokazala je da je međunarodno iskustvo povećalo zadržavanje zaposlenih (+15%) i pozitivno utjecalo na karijerne mogućnosti. 95% učesnika u ovoj inicijativi izvijestilo je o pozitivnom utjecaju na karijeru godinu dana nakon razmjene, 93% učesnika je reklo da je njihovo iskustvo međunarodne razmjene bilo izuzetno, a 97% bi preporučilo EY inicijativu mobilnosti.

Proces evaluacije rada zaposlenih

EY okvir za proces evaluacije rada zaposlenih, *LEAD*, pruža podršku njihovoj karijeri, inspiriše njihov razvoj i prepoznaje vrijednost koje donose u EY BiH. Kroz definisan globalni i lokalni ključni pokazatelj učinka (*KPI*), stalne povratne informacije, razvoj, izuzetne savjetnike i razgovore o karijeri, on usklađuje pojedince sa EY strategijom i omogućava ljudima da se usredsrede na budućnost. Lični grafikon pruža uvid u godišnje ocjenjivanje i komentare u vezi sa učinkom na angažovanjima, uključujući povratnu informaciju o kvalitetu, upravljanju rizikom i tehničkim vještinama. Na kraju godine, zaposleni dobijaju povratnu informaciju o učinku u formi kategorija koje se određuju na osnovu svih povratnih informacija, ostvarenja ključnih pokazatelja učinka i doprinosa EY kroz uvide za dodijeljene savjetnike i rukovodioce. Kategorije su jedan od činilaca koji služe za određivanje zarada i nagrada.

U središtu okvira su razgovori između zaposlenog i njegovog savjetnika, koji pokrivaju teme kao što su različiti karijerni putevi, stvaranje inkluzivnog i pravičnog okruženja i potraga za novim znanjem i iskustvima. Ovi razgovori pomažu da se identifikuju mogućnosti za dalji razvoj i da se izgrade vještine usmjerene na budućnost.

Okvir za proces evaluacije proteže se na partnere, principale, izvršne direktore i direktore i primjenjuje se u svim kompanijama članicama EY širom svijeta. On jača globalnu poslovnu agendu nastavljajući da povezuje učinak sa širim ciljevima i vrijednostima. Proces uključuje postavljanje ciljeva, stalne povratne informacije, planiranje ličnog razvoja i godišnju evaluaciju učinka, i sve je povezano sa priznanjem i nagradom partnera. Dokumentovanje ciljeva i učinka partnera je kamen temeljac procesa evaluacije. Ciljevi partnera firme članice moraju odražavati različite globalne i lokalne prioritete kroz šest metrika, od kojih je najvažniji kvalitet.

Angažovanost

Angažovanje zaposlenih vitalni je znak uspjeha u izgradnji prave kulture. Profesionalci u reviziji žele da osjete da je njihovom poslodavcu stalo do njihovog napretka i zadovoljstva poslom. Razumijevanje ambicija, zabrinutosti i pritisaka sa kojima se suočavaju ljudi u EY-ju omogućava da se stvori bolje okruženje u kojem mogu da napreduju.

Stepen angažovanosti se redovno prati kroz različite kanale, a anketa zaposlenih u martu 2024. godine pokazala je da je 75% profesionalaca u reviziji imalo pozitivan stav u pogledu angažovanosti.

Posvećivanje pažnje stavovima i strepnjama zaposlenih u EY ključni je element u postizanju višeg stepena angažovanosti. Strategija slušanja EY profesionalaca daje našim ljudima glas na svakom koraku njihovog EY iskustva, tako da znamo šta im je potrebno i šta EY može da uradi kako bi pomogao u stvaranju izuzetnih iskustava. Razumijevanje razvijajućih perspektiva i iskustava zaposlenih od suštinskog je značaja za pružanje ponude vrijednosti našeg poslodavca – Izuzetno EY iskustvo.

Istraživanje za praćenje EY iskustva zaposlenih sprovodi se tri puta godišnje kako bi se prikupile povratne informacije o ključnim elementima koji podstiču angažovanost i zadržavanje zaposlenih. Svaka anketa se fokusira na različite strateške pokretače (karijere, učenje i vještine, itd.) i uključuje druge relevantne teme.

Anketa o timskom EY iskustvu još jedan je ključni element naše strategije slušanja zaposlenih, čiji je cilj poboljšanje i objedinjavanje svakodnevnog iskustva za naše timove na angažovanjima. Članovi tima, koji ispunjavaju uslove, daju povratne informacije o svom iskustvu na angažovanju kroz niz odgovora, ocjenjenih na skali od pet poena. Ove povratne informacije pružaju korisne uvide i puteve za opipljive promjene na nivou tima na angažovanju.

Odjel revizije u EY-u sprovodi inicijativu pod imenom *Global Voices* koja okuplja 200 visoko ocjenjenih juniora iz svih zemalja i servisnih linija. Njena svrha je da osnaži i angažuje radnu snagu EYG kompanija članica tražeći njihova mišljenja o širokom spektru tema od strateškog značaja, kako bi proširili vidike lidera. Timovi rukovodioca su sve više angažovani i motivisani da razumiju njihove stavove po pitanju poslovnih izazova od ključne važnosti, kao što su zadržavanje talenata, tehnologija i inovacije i ESG i društveni utjecaj.

Znanje i interna komunikacija

Pored profesionalnog razvoja i procesa evaluacije rada zaposlenih, razumijemo značaj obezbjeđenja pristupa najnovijim informacijama našim zaposlenima u reviziji kako bismo im pomogli pri obavljanju profesionalnih dužnosti. U te svrhe, EY je izvršio i značajna ulaganja u znanje i komunikacijske mreže kako bi se omogućilo brzo širenje informacija, putem interneta te pomoglo ljudima da međusobno sarađuju i podijele iskustva najboljih primjera iz prakse. Neki od primjera su:

- *EY Atlas*, koji uključuje međunarodne računovodstvene i revizorske standarde i prateća uputstva
- Publikacije u vezi sa najnovijim izmjenama u računovodstvenoj regulativi kao što su ilustrativni primjeri finansijskih izvještaja, najnovije izmjene i unapređenja standarda revizije i računovodstva
- *Global Accounting and Auditing News* je nedjeljnik koji pokriva novine u globalnim politikama i procedurama koje su vezane za reviziju i politike nezavisnosti, novine od strane regulatora i standard setera kao i interne komentare na temu istih
- Upozorenja iz prakse i *webcasti* koji pokrivaju širok spektar globalnih tema, kao i tema koje su specifične za svaku zemlju, usmjerene su ka stalnom unapređenju pružanja usluga uvjeravanja u EYG kompanijama članicama.

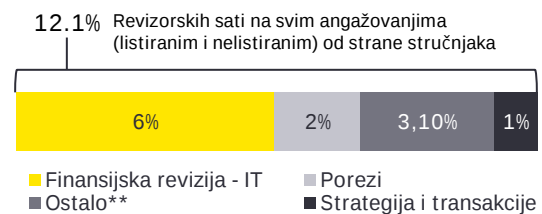
Formiranje revizorskih timova

Raspoređivanje zaposlenih u revizorske timove se također vrši na osnovu uputstava našeg rukovodstva. Faktori koji se uzimaju u obzir prilikom formiranja revizorskih timova uključuju: veličina i kompleksnost angažovanja, ocjene rizika angažovanja, specijalizovana znanja i vještine iz relevantne industrije, vrijeme obavljanja revizije, kontinuirana edukacija kao i prilika da se stekne iskustvo tokom rada na terenu. Kod kompleksnijih angažovanja razmatra se potreba i za dodatnim ili posebnim

znanjima kako bi se poboljšao ili dopunio revizorski tim.

U mnogim slučajevima, stručnjaci sa ekspertizom iz određenih oblasti računovodstva i revizije, kao na primjer poreza ili informacione tehnologije, su dodijeljeni revizorskim timovima kako bi pomogli u obavljanju revizorskih procedura i u pribavljanju odgovarajuće revizorske dokumentacije. Dodatno, interni stručnjaci koji posjeduju znanje izvan oblasti računovodstva ili revizije, kao što su forenzika, procjena vrijednosti imovine, akterska analiza i ESG izvještavanje, mogu pružiti pomoć iz svoje oblasti revizorskom timu kako bi se prikupilo dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza.

Sati koje odrađuju stručnjaci u reviziji *

*Na dan 01. jula 2024. godine (EY Global)

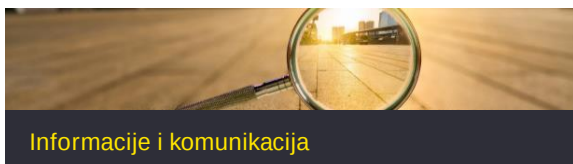
** U kategoriju *Ostalo* spadaju stručnjaci za procjenu vrijednosti, aktuari i forenzički stručnjaci.

EY politike u BiH zahtijeva odobrenje angažovanja pojedinaca na određenim revizorskim pozicijama od strane našeg rukovodstva i našeg PPD. Ova praksa se sprovodi kako bi se osiguralo da profesionalci koji su na čelu revizorskih angažovanja posjeduju odgovarajuće sposobnosti (npr. znanje, vještine i mogućnosti) da ispune svoje odgovornosti prema angažovanju, i da poštuju pravila rotacije revizora.

Uslužni centri

Globalni uslužni centri (*Global Delivery Services – GDS*) predstavlja integrisanu mrežu centara za pružanje usluga EY koji pružaju pomoćne usluge EY kompanijama članicama. U ovom dobu ogromnih promjena, GDS nastavlja sa razvojem fleksibilnih poslovnih modela i inovativnih načina podrške kompanijama članicama i njihovim potrebama koje se stalno mijenjaju. Širom sektora, GDS timovi svoje iscrpno tehničko znanje usmjeravaju na inovacije, automatizaciju i unapređenje procesa kako bi kreirali stotine skalabilnih usluga prilagođenih EY-u, koje uvećavaju vrijednost organizacije. Kao dio transformacije revizije, EY revizorske usluge će uvećati upotrebu specijalizovanih timova radi postizanja kvalitetnijih rezultata, a ovo uključuje upošljavanje GDS-a.

Informacije i komunikacija su komponente fokusirane na dobijanje, generisanje ili korištenje informacija i komuniciranje informacija, radi osmišljavanja, implementacije i sprovođenja Sistema upravljanja kvalitetom. Ciljevi kvaliteta u okviru ove komponente se odnose na efektivnu dvosmjernu komunikaciju između:

- EY osoblja
- Kompanija članica EY mreže
- Spoljnih strana
- Izvršilaca usluga

Efektivna dvosmjerna komunikacija je ključna za funkcionisanje Sistema upravljanja kvalitetom i izvođenje revizijskih angažmana. Globalna SUK politika nalaže EYG kompanijama članicama da interno i eksterno komuniciraju o njihovom Sistemu upravljanja kvalitetom. EY njeguje kulturu koja podstiče i postavlja očekivanja od ljudi u EY-u da komuniciraju relevantne i pouzdane informacije članicama EY-a kako bi omogućili Sistem upravljanja kvalitetom.

Proces praćenja i saniranja Sistema upravljanja kvalitetom je osnov procesa praćenja Sistema upravljanja kvalitetom, uključujući kvalitet revizije. EY BiH je uspostavila proces praćenja i saniranja SUK-a s ciljem da:

- prikupi relevantne, pouzdane i blagovremene informacije o osmišljavanju, implementaciji i sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom EY-a BiH
- stvori osnovu za identifikaciju nedostataka
- preduzme odgovarajuće mjere kao odgovor na sve identifikovane nedostatke

Informacije o osmišljavanju, implementaciji i sprovođenju našeg Sistema upravljanja kvalitetom dobijene iz procesa praćenja i saniranja se ocjenjuju kako bi se donio zaključak o efektivnosti u postizanju ciljeva Sistema upravljanja kvalitetom EY-a BiH.

Aktivnosti praćenja Sistema upravljanja kvalitetom uključuju:

- testove ključnih kontrola Sistema upravljanja kvalitetom
- interne i eksterne provjere angažovanja

- druge aktivnosti praćenja, na primjer (i ne obuhvatajući sve aktivnosti):
 - provjere usaglašenosti sa etičkim zahtjevima vezanim za nezavisnost EY i njegovih zaposlenih
 - kritike kvaliteta koje su iznijeli eksterni regulatori relevantni za Sistem upravljanja kvalitetom
 - probleme prijavljene putem linije za etička pitanja

Proces praćenja i saniranja se sprovodi na godišnjem nivou na osnovu globalne SUK politike praćenja i saniranja, što predstavlja primjer globalnog intelektualnog resursa kojim se obezbjeđuje dosljednost u sprovođenju SUK EY BiH. Proces praćenja i saniranja koordiniraju i nadziru predstavnici globalne PPD grupe, pod nadzorom Globalnog rukovodstva za reviziju.

Testiranje ključnih kontrola MSUK

Ključne kontrole Sistema upravljanja kvalitetom su osmišljene i implementirane kako bi se ublažili rizici kvaliteta. Cilj testiranja ključnih kontrola unutar Sistema upravljanja kvalitetom EY BiH uključuje odluku da li su ključne kontrole Sistema za upravljanje kvalitetom:

- osmišljene, implementirane i sprovedene u skladu sa razumijevanjem i dokumentacijom vlasnika kontrole
- blagovremeno sprovedene od strane vlasnika kontrola ili operatora kontrola određenog prilikom osmišljavanja ključne kontrole Sistema upravljanja kvalitetom
- rezultirale pravovremenim razrješenjem svih pitanja (nakupljenih informacija) koja su identifikovana
- bazirane na pouzdanim informacijama (tj., da li su informacije koje su korištene u sprovođenju ključnih kontrola Sistema upravljanja kvalitetom potpune i tačne, ukoliko je takav zahtjev primjenjiv)

Pojedinci koji testiraju ključne kontrole Sistema upravljanja kvalitetom su kompetentni, objektivni i nezavisni od vlasnika kontrola i operatora kontrola. Pojedinci koji testiraju Sistem upravljanja kvalitetom ključne kontrole rade pod rukovodstvom PPD-a podregiona i zemlje.

Testiranje SUK kontrola organizovano je centralno na nivou regije (CESA), a tim za testiranje se sastojao od pet timova iz Slovačke, Češke, Poljske, Turske i Kazahstana. Temeljno su obučeni kroz sveobuhvatan dvodnevni uvodni program o MSUK 1 i metodologiji

testiranja. Svaki tim za testiranje je strukturiran tako da obuhvata koordinatora tima, zajedno sa dodijeljenim testerima i recenzentima različitih nacionalnosti. Osnovna zaduženja za testiranje uglavnom izvršavaju asistenti zaposleni u odjelu revizije i uvjeravanja, a potom njihov rad pažljivo provjeravaju i validiraju recenzenti, čiji rang može biti od seniora do direktora. Kod složenijih slučajeva, obavljaju se konsultacije sa SUK timom za regiju CESA. Da bi se osigurao odgovarajući nivo nezavisnosti, kontrole iz određene zemlje ocjenjuju recenzenti iz druge zemlje.

Pored kontrole koje postoje na nivou firmi članica EY, mogu postojati i kontrole u okviru sistema upravljanja kvalitetom EY BiH koje su dizajnirane, implementirane i primjenjene na nivou klastera, regiona, područja ili globalnog nivoa. Na primjer, *Global Functions and Service Lines* obezbjeđuju politike (npr. *EY Global Audit Methodology*) i tehnologije (npr. *EY Canvas*, *PACE*) firmama članicama EY-a. Globalne funkcije i servisne linije imaju kontrolu nad razvojem i održavanjem ovih resursa. Ove kontrole su dio sistema upravljanja kvalitetom firme članice EY, a EY BiH ostaje odgovorna za utvrđivanje načina na koji se te kontrole koriste u njenom sistemu upravljanja kvalitetom, uključujući sve radnje neophodne za sprovođenje ili dopunu takvih kontrola.

Testiranje ovih kontrola vrši se na nivou klastera, regiona, područja ili globalnog nivoa, prema potrebi.

Pristup testiranju kontrola na nivou regiona, područja i globalnog nivoa prati iste zahtjeve i smjernice utvrđene u Globalnom sistemu praćenja i sanacije upravljanja kvalitetom. Prije početka testiranja, firmama članicama EY se pružaju informacije koje uključuju pregled kontrola koje se testiraju, pristup testiranju i informacije o tome ko će vršiti testiranje, uključujući i kako omogućiti firmi članici EY da procijeni svoju kompetentnost i objektivnost. Na primjer, testiranje koje se vrši preko globalnih kontrola obavljaju pojedinci nezavisni od vlasnika kontrole i operatera pod nadzorom Globalnog sistema praćenja i analize upravljanja kvalitetom.

Informacije o rezultatima testiranja se također dijele sa firmama članicama EY putem bilješki o rezultatima aktivnosti praćenja i putem drugih informacija o dizajnu, implementaciji i radu globalnih ključnih kontrola. EY BiH dobija i ocjenjuje rezultate testiranja koje je obezbijedio klaster, region, područje ili global, prema potrebi, uključujući procjenu da li postoje nalazi relevantni za Sistem upravljanja kvalitetom.

Program kontrole kvaliteta revizije (AQR)

EY BiH sprovodi Globalni AQR program, izvještava rezultate i razvija odgovarajuće akcione planove.

Globalni AQR program uključuje inspekciju završenih revizorskih angažovanja. To je monitoring aktivnost koja je u skladu sa zahtjevima i smjernicama MSUK 1 i dopunjena je, gdje je potrebno, kako bi se uskladila sa profesionalnim standardima i regulatornim zahtjevima EY BiH. Također pomaže EY BiH u kontinuiranim naporima da identifikuje oblasti u kojima možemo poboljšati našu performansu ili unaprijediti naše politike i procedure.

Pregledi kvaliteta revizije uključuju pregled najmanje jednog završenog angažovanja za svakog ključnog partnera, uključujući i druge koji djeluju kao ključni partneri na projektu, na cikličnoj osnovi između svakih 3 i 5 godina, uključujući događaje koji se ne mogu predvidjeti. Angažovanja koja se pregledaju svake godine biraju se na osnovu potencijalnog rizika, koji obuhvata sve presjeke revizorske prakse u EY BiH. Globalni program kontrole kvaliteta revizije čine detaljne provjere dokumentacije koje se fokusiraju na rizike i obuhvataju uzorke revizorskih angažovanja listiranih i nelistiranih preduzeća, kao i javnih i ostalih preduzeća, s ciljem da se odredi nivo usklađenosti sa internim politikama i procedurama, sa zahtjevima EY GAM, i lokalnim profesionalnim standardima i regulativama. Program također uključuje i provjeru metodom uzorka nerevizorskih angažovanja koja su sproveli revizorski timovi. Time se mjeri usklađenost sa relevantnim profesionalnim standardima i internim politikama i procedurama koje je potrebno primjenjivati u izvršavanju nerevizorskih usluga.

Globalni program kontrole kvaliteta revizije također nas obavještava o našoj usklađenosti sa regulatornim zahtjevima, profesionalnim standardima i politikama i procedurama.

U 2024. godini, AQR kontrola u EY BiH uključivala je pregled jednog angažovanja bez materijalnih nalaza.

Kontrolori kvaliteta revizije i tim lideri se biraju na osnovu svojih vještina i profesionalne kompetencije u oblasti računovodstva i revizije, kao i na osnovu njihove ekspertize za određenu industriju. Revizorski timovi su podržani od strane drugih stručnjaka, kao što su FAIT (IT revizija), TARAS (porezi), forenzika ili digitalni ili drugi tehnički (npr. sektor ili predmet) kako bi revizorski tim posjedovao dovoljno relevantnog znanja i iskustva za sprovođenje efikasnog AQR-a. Tim lideri i kontrolori su nezavisni od angažovanja i timova koje pregledavaju i obično su im dodijeljene provjere van njihove matične lokacije.

Globalni AQR program dopunjava program koji pokriva provjere angažovanja ostalih usluga uvjeravanja i povezanih usluga, bez obzira koja servisna liniju obavlja to angažovanje. Ovaj program se naziva Programom kontrole kvaliteta ostalih usluga uvjeravanja (OAQR).

Rezultati AQR i OAQR procesa se sumiraju na globalnom nivou (kao i na nivou oblasti i regiona)

zajedno sa svim ključnim oblastima u kojima rezultati ukazuju na potrebu za kontinuiranim poboljšanjima kvaliteta. Sumirani rezultati se dijele u okviru mreže. Mjere za rješavanje problema kvaliteta revizije, koji su primijećeni od strane AQR programa, regulatornih kontrola i pregleda od strane kolega, adresirane su od strane našeg rukovodstva u odjelu revizije i našeg PPD. AQR program daje značajne povratne informacije o našem Sistemu upravljanja kvalitetom i pruža nam mogućnost kontinuiranog rasta kvaliteta.

Eksterne kontrole kvaliteta revizije

Poslovanje revizije EY BiH podliježe kontroli Ministarstva finansija Republike Srpske, Federalnog ministarstva finansija i Revizorske komore Federacije Bosne i Hercegovine. Kao dio aktivnosti nadzora Ministarstvo finansija Republike Srpske, Federalno ministarstvo finansija BiH i Revizorska komora Federacije BiH procjenjuju kvalitetu sistema kontrole i rade pregled pojedinih angažmana. Ovi regulatori nisu članovi IFIAR.

Posljednja kontrola kvalitete od strane Ministarstva finansija Republike Srpske provedena je tokom 2020. godine. Mišljenje kontrole je izdato 14. oktobra 2020. godine.

Uvažavamo i učimo kroz inspeksijski rad Ministarstva finansija Republike Srpske, Federalnog ministarstva finansija i Revizorske komore Federacije BiH. Temeljito smo evaluirali napomene date tokom pregleda kako bismo prepoznali područja u kojima možemo poboljšati kvalitetu revizije. Zajedno s našim AQR procesom, vanjske kontrole nam pomažu u stvaranju kontrolnog okruženja potrebnog za revizije vrhunске kvalitete, u svrhu zadovoljavanja interesa naših ulagača i ostalih sudionika.

Informacije o gore navedenim regulatorima mogu se pronaći na:

[http://www.rkfbih.ba/bs/;](http://www.rkfbih.ba/bs/)

<https://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mf/PAO/Pages/default.aspx>

Analiza uzroka na nivou angažovanja i akcijski planovi

Analiza uzroka na nivou angažovanja je centralni dio EY okvira za unapređenje kvaliteta, i ona pruža iscrpnu procjenu uzroka koji čine osnov pozitivnog ili negativnog ishoda provjere angažovanja. Nalazi svakog uzroka se detaljno analiziraju. Analiziranje ovog istraživanja omogućava bolje razumijevanje pokretača pozitivnih i negativnih rezultata. Omogućava nam da se fokusiramo na ključna

ponašanja koja generišu pozitivne rezultate visokog kvaliteta, i ovaj proces predstavlja osnov i temelj za stalno unapređivanje.

U vezi sa sprovođenjem analize korjena uzroka na nivou angažovanja, članice EY-a su odgovorne za procjenu da li su pitanja indikativna za sveprisutne probleme u njihovom Sistemu upravljanja kvalitetom i za razvoj odgovarajućih akcionih planova za sanaciju.

Identifikacija i procjena nedostataka Sistema upravljanja kvalitetom i utvrđivanje uzroka

Nalazi su informacije o osmišljavanju, implementaciji i sprovođenju Sistema upravljanja kvalitetom koji ukazuju na to da li postoji jedan ili više nedostataka. Nalazi se sakupljaju izvođenjem nadzornih aktivnosti na nivou firme, regiona, oblasti ili na globalnom nivou. EY BiH procjenjuje svaki nalaz, ili skup nalaza uzevši u obzir njihov relativan značaj da bi se utvrdilo da li predstavljaju nedostatak. Potencijalne nalaze koji su identifikovani i njihovu procjenu pregleda Komitet za nadzor SUK-a.

Ako se identifikuju bilo kakvi nedostaci, vrši se analiza uzroka kako bi se utvrdio ključni uzrok, ocijenila ozbiljnost i rasprostranjenost nedostatka, a zatim osmislile odgovarajuće akcije.

Predstavnici Globalne profesionalne prakse i profesionalne prakse na nivou oblasti, i rukovodstvo revizije se sastaju redovno kako bi pregledali rezultate nadzornih aktivnosti i procjene nalaza i nedostataka da bi se osigurala dosljedna primjena okvira za identifikaciju i procjenu nalaza, evaluaciju nedostataka i izvođenje analize uzroka kako je opisano u Globalnoj SUK politici o procesu praćenja i saniranja.

Planovi za unapređenje kvaliteta Sistema upravljanja kvalitetom

Za sve potvrđene nedostatke, EY BiH razvija planove za unapređenje kvaliteta, koji uključuju:

- uklanjanje učinka identifikovanog nedostatka
- blagovremeno saniranje identifikovanih nedostataka
- procjenu efektivnosti mjera saniranja nedostataka

Planovi za unapređenje kvaliteta razvija Operativni odbor SUK-a, a pregleda ih Komitet za nadzor SUK-a kako bi se osiguralo da su planirane mjere prikladne.

Infrastruktura koja podržava kvalitet

Infrastruktura koja podržava kvalitet

Naša strategija

All in je globalna EY strategija i ambicija da se samouvjereno oblikuje budućnost i pokrene zajednički svrsishodan rast. Svjetske organizacije i klijenti EY-a suočavaju se sa sve složenijim i međusobno povezanim problemima više nego ikada ranije, a kroz *All in* strategiju, EY pomaže svojim zainteresovanim stranama da predvide i upravljaju izazovima i potencijalom kako bi mogli da oblikuju svijet, a ne da on oblikuje njih. Ova globalna strategija će kreirati nove benefite za zainteresovane strane i učvrstiti poziciju naše organizacije kao lidera u oblasti profesionalnih usluga. U međuvremenu, svrha izgradnje boljeg poslovnog svijeta (*Building a better working world*) nastavlja da inspiriše naše zaposlene da koriste EY znanje, vještine i iskustva pri pružanju podrške zajednicama u kojima žive i rade.

EY odjel za reviziju i uvjeravanje je također pokrenuo drastične višegodišnje promjene u pogledu revizorskih timova, procesa i tehnologije. Kroz ovu transformaciju, EY će nastaviti da koristi inherentnu snagu najvećeg aduta svojih kompanija članica u pružanju izvanrednih usluga klijentima i izgradnji povjerenja, a to su naši zaposleni. Unapređivanjem svojih vještina i iskustva, i transformisanjem načina na koji EY timovi rade (vođeni intuitivnom metodologijom i potrebnom podrškom, sa fokusom na podatke i tehnologiju tokom pružanja usluga uvjeravanja), oni bolje ispunjavaju EY svrhu služenja javnom interesu.

EY ulaže više od 1 milijarde američkih dolara u tehnologiju sljedeće generacije za reviziju i usluge uvjeravanja, kao dio kontinuirane posvećenosti da vršimo reviziju visokog kvaliteta. Ova investicija teži da unaprijedi postojeći arsenal vodeće revizorske tehnologije, a istovremeno da uvede mogućnost pristupa najnovijim podacima i naprednoj analitici, vještačkoj inteligenciji u potrebnoj mjeri, i time podigne korisničko iskustvo na viši nivo. Koristeći pristup koji se bazira na podacima, a potpomognut je transformacijom i integracijom svih mogućnosti koje pruža digitalna tehnologija, timovi u EY-u će nastaviti da pružaju visokokvalitetne revizije sa integritetom, objektivnošću i profesionalnim skepticizmom.

Vještačka inteligencija i ostali pametni alati će u velikoj mjeri pomoći da se dostigne kvalitet – standardizacijom procesa i korištenjem podataka kako bi EY timovi dobili smjernice i preporuke o riziku. EY kompanije članice su fokusirane na budućnost dok prolaze kroz transformaciju, što uključuje sve sofisticiraniju analizu podataka i efikasno pružanje boljeg uvida kako bi se sprovela visokokvalitetna revizija, kakvu cijene i klijenti kojima vršimo reviziju i tržišta kapitala.

Primjenom najsavremenijih tehnologija, timovi u EY odjelima za reviziju i uvjeravanje će značajno doprinijeti sveopštoj svrsi EY-a u izgradnji boljeg poslovnog svijeta.

Globalna mreža kvaliteta revizije i uvjeravanja

Globalna mreža kvaliteta revizije i uvjeravanja i Globalna grupa za profesionalnu praksu (GPPG) zajednički podržavaju kvalitet u pružanju usluge revizije. Pored ovih funkcija, dodatno se na kvalitet fokusiraju i:

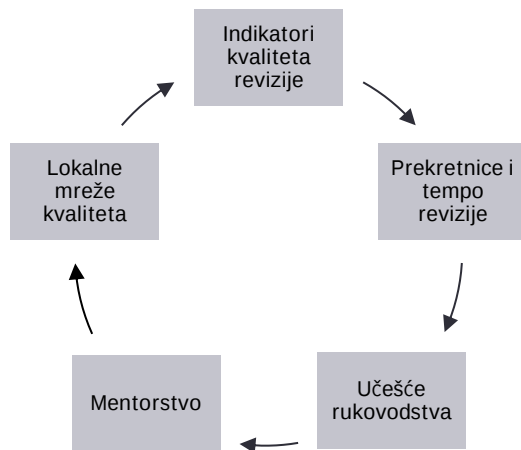
- Globalna mreža sistema upravljanja kvalitetom i
- Lideri zaduženi za kvalitet u ostalim servisnim linijama EY-a

Globalna mreža kvaliteta revizije i uvjeravanja je grupa viših lidera u odjelima revizije i uvjeravanja širom svijeta koji pružaju podršku timovima kompanija članica EY-a i liderima prakse u izvršavanju visokokvalitetnih revizija.

Članovi globalne mreže kvaliteta revizije i uvjeravanja (Mreža) su ključni u:

- Donošenju promjena zahvaljujući svom iskustvu, a to čine efikasnim komuniciranjem budućih promjena i razloga za iste, kao i u pozitivnom utjecaju na ponašanje;
- Metodološkom mentorstvu – pomaganjem timova na angažovanju u sprovođenju revizorskih strategija i odgovaranju na tehnička pitanja;
- Upravljanju rizicima tako što nadgledaju revizorska portfolija i prate potencijalne rizike u sprovođenju revizije i u odnosu sa klijentima, reagujući po potrebi;
- Operativi – stavljaju na snagu politike sistema upravljanja kvalitetom i podržavaju ga kroz razne aktivnosti (praćenje pridržavanja dinamici dostignuća, praćenje nivoa izvršnog učešća i ocjenjivanje radnog opterećenja partnera, kao i pridržavanje pravilima kako bi se postigla dosljednost u poslovanju na globalnom nivou.

Globalna mreža kvaliteta revizije i uvjeravanja fokusira se na kvalitet revizije kroz:

Praćenje indikatora kvaliteta revizije (AQIs)

Pored praćenja ukupnih godišnjih rezultata sistema upravljanja kvalitetom, rukovodstvo servisne linije za reviziju i uvjeravanje nadgleda sprovođenje EY strategije i kvalitativnih prioriteta putem kombinacije mjerila kvaliteta ili indikatora kvaliteta revizije. Iako se nijedno mjerilo ili skup mjerila ne može posmatrati kao jedini pokazatelj kvaliteta revizije, skup mjerila može se koristiti kao indikacija kvaliteta revizije.

Na temelju snažne globalne integracije alatki, praksi i politika, mjesečno se prikupljaju podaci na razne teme za određenu zemlju. Indikatori kvaliteta revizije uključuju i jače i slabije indikatore, i uključuju mjerila koje se odnose na rezultate inspekcije, tempo revizije / vršenje revizije i potrebu za resursima / organizaciju radne snage. Svaki indikator kvaliteta revizije se mjeri u odnosu na utvrđene lokalne i globalne ciljeve, a izuzeci zahtijevaju plan evaluacije i saniranja. Indikatori kvaliteta revizije su također usklađeni sa EY okvirom odgovornosti kako bi istakli prioritete za rukovodstvo u zemlji, i podliježu godišnjem pregledu kako bi se osiguralo da su relevantni i odgovaraju inicijativama za održavanje kvaliteta.

Primjeri EY indikatora kvaliteta revizije obuhvataju:

- Rezultate interne i eksterne inspekcije
- Pridržavanje određenog tempa vršenja angažmana i izvršnog učešća
- Realan naspram planiranog broja zaposlenih na projektu
- Kompletnost dugoročnog plana raspodjele radne snage i revizorskih angažmana

Globalna kontrolna tabla indikatora kvaliteta revizije informiše rukovodstvo na svim nivoima EY organizacije o tome da li određene mjere daju željeni efekat i blagovremeno upozorava gdje je intervenisanje potrebno, poboljšavajući time kvalitet revizije.

Praćenje pridržavanja vremenskih okvira

Efikasno upravljanje projektima omogućava timovima na revizorskim angažovanjima da ostanu fokusirani na najvažnije rizike tokom ciklusa revizije, bolju raspodjelu radnih obaveza dodjeljivanjem tačno potrebnog vremena za izvršavanje određenih zadataka, kao i pravovremeno uključivanje rukovodstva u proces.

Vremenski okviri postavljaju rokove završetka važnih faza revizije, i kada se efikasno koriste, oni pomažu da se izbjegne skraćivanje vremena za određeni zadatak tokom najzauzetijeg dijela sezone. Dobro vremenski isplanirana i dobro organizovana revizija dovodi do manje stresnog radnog okruženja. Timovi koji zajedno određuju održivi tempo vršenja revizije rješavanjem problema i pregledanjem napomena u realnom vremenu bilježe veću motiviranost, kao i osjećaj lične odgovornosti i postignuća kao revizora.

Pored toga, upravljanje projektima podstiče revizore da budu pažljiviji i fokusirani u svakoj fazi revizije, ubrzavajući učenje i razvoj, i usput dajući značajno iskustvo. Fokus na upravljanje projektima na globalnoj platformi za reviziju, *EY Canvas*, omogućava program *Milestones*. Korištenje programa *Milestones* u okviru portala *EY Canvas* i *EY Reporting Hub*, omogućava da *Milestones* podijeli ciklus revizije na specifične zadatke, sa datumima i koracima koji su osmišljeni kako bi pomogli blagovremeno obavljanje zadataka, kao i za pregled i nadzor istih. Pridržavanje *Milestones* programa se prati putem indikatora kvaliteta revizije, a intervenisanje kada revizorski timovi ne ispoštuju vremenski okvir je jedan od elemenata sistema upravljanja kvalitetom EY-a.

Klijentski portal EY Canvas

EY Digitalna revizija omogućava revizorskim timovima da putem portala *EY Canvas* šalju zahtjeve za dokumentaciju koja se koristi u svrhu revizije ili interne revizije klijenta, a u skladu sa lokalnim zakonima i propisima. Klijenti rade na zahtjevima, nakon čega postavljaju dokumenta i odgovaraju preko klijentskog portala *EY Canvas*. Klijenti mogu da vide zahtjeve koji su dodijeljeni njima ili grupi čiji su članovi (npr. računovodstvo, platni spisak ili interna revizija). *EY Canvas Client Portal* također ima nekoliko dostupnih funkcija koje im pomažu pri upravljanju projektima.

Osmišljavanje i pružanje savjeta u hodu

Više od 1.500 angažmana godišnje dobija neki oblik savjetovanja u okviru globalno obezbjeđenog programa. Ovo savjetovanje se uglavnom fokusira na oblasti u kojima je bilo više značajnih nalaza inspekcije, kao i na oblasti na koje utječu novi ili revidirani standardi revizije.

Savjetovanje se može fokusirati na revizorske timove

koji koriste novu tehnologiju i automatizovane alatke, ili tehnike za procjenu stručnosti kojom timovi koriste tehnologiju. U Anketi o kvalitetu sprovedenoj 2024. godine, 80% ispitanika reklo je da dobijaju pravovremeno poslovno savjetovanje i povratne informacije.

Zapažanja tokom ovih savjetovanja se diskutuju sa revizorskim timovima, a za stavke koje su od većeg značaja, lokalni predstavnici iz Globalne mreže kvaliteta revizije i uvjeravanja pomažu angažovanim timovima u rješavanju određenih zapažanja prije izdavanja izvještaja revizora.

Osmišljavanje novih tehnologija i podrške u njihovoj primjeni

Saradnjom sa vlasnicima tehnoloških proizvoda i GPPG-om, globalna mreža kvaliteta revizije i uvjeravanja osmišljava i omogućava podršku revizorskim timovima u korištenju automatizovanih alata i tehnika na pravilan način. Ova podrška služi revizorskim timovima i implementira se u lokalnim praksama od strane odgovarajućih predstavnika mreže kvaliteta.

Tehnološka podrška je osmišljena tako da se koristi intuitivno i lako (npr. kratki video zapisi), da povezuje tehnologiju sa metodologijom, i na taj način objašnjava revizorsku logiku koja stoji iza tehnologije. Globalna mreža kvaliteta revizije i uvjeravanja se tokom saradnje sa timom lidera iz oblasti tehnologije i GPPG-om, dogovara o tome koja će biti obavezna upotreba određenih automatizovanih alatki i tehnika, prije puštanja u upotrebu.

Osmišljavanje i primjena rješenja pri usvajanju novih ili revidiranih revizorskih standarda i unapređenja metodologije

Radeći sa GPPG-om i drugim zainteresovanim stranama, globalna mreža kvaliteta revizije i uvjeravanja radi na razvoju i primjeni podrške pri usvajanju novih ili revidiranih revizorskih standarda, kao i unapređenja globalne EY revizorske metodologije. Tokom protekle godine, značajan fokus je bio na implementaciji Međunarodnog standarda revizije (MSR) 600 (revidiran) revizije finansijskih izvještaja grupe (uključujući rad revizora komponente) i izmjena u procesu procjene rizika na angažovanjima EY-a. Za ove inicijative su osmišljeni i sprovedeni treninzi, i unapređena funkcionalnost je implementirana u platformi *EY Canvas* kako bi se olakšalo izvršenje procjene rizika na angažovanju i aktivirane su lokalne mreže metodologije kao podrška timovima angažovanim na terenu.

Profesionalna praksa

Globalna grupa za profesionalnu praksu (GPPG) je globalna mreža posvećenih stručnjaka iz oblasti

korporativnog finansijskog izvještavanja i standardima u reviziji i uvjeravanju, koji pružaju savjete po pitanju računovodstvenih, revizorskih i finansijskih i nefinansijskih izvještavanja. Oni također nadziru i prate kvalitet rada, kao i upravljanje rizikom.

Globalna grupa za profesionalnu praksu kreira smjernice za računovodstvo i reviziju, politike obuke i nadzora kvaliteta koje koristi EY, kao i alatke i podršku koje koriste zaposleni u reviziji da dosljedno i efikasno sprovedu proces revizije.

Globalni potpredsjednik Profesionalne prakse, koji se još naziva i Globalni direktor profesionalne prakse (*Globalni PPD*), je pod nadzorom Globalnog predsjednika za reviziju, i uspostavlja globalne politike i procedure kontrole kvaliteta revizije. Regionalni direktori profesionalne prakse su pod nadzorom Globalnog direktora profesionalne prakse i regionalnog rukovodećeg partnera za reviziju. Gore navedeno omogućava veći stepen uvjeravanja u objektivnost kvaliteta revizije i procesa konsultacija.

Globalni PPD nadgleda i razvoj EY GAM i odgovarajuće politike i tehnologije tako da su u skladu sa relevantnim profesionalnim standardima i zakonskim zahtjevima. Globalna grupa za profesionalnu praksu također nadgleda razvoj programa za usmjeravanje, obuku i nadzor, kao i procese koje koriste stručnjaci za reviziju da dosljedno i efikasno vrše reviziju. Pored toga, GPPG razvija računovodstvene i revizorske smjernice kako bi odgovorila na pitanja koja se tiču određenih pojava, kao što su geopolitički sukobi i ekonomska nestabilnost.

Globalni, regionalni i državni direktori profesionalne prakse, zajedno sa drugim stručnjacima koji rade sa njima u svakoj kompaniji članici, lako su dostupni za konsultacije svim revizorskim timovima.

Dodatni resursi često uvećavaju GPPG, uključujući stručnjake fokusirane na:

- Izvještavanje o internim kontrolama i odgovarajućim aspektima EY revizorske metodologije
- Računovodstvo, reviziju i ispitivanje rizika za određene oblasti, industrije i sektore
- Opšta pitanja vezana za revizorska angažovanja uključujući i pitanja koja se odnose na efikasniju saradnju i komunikaciju sa komisijama za reviziju

Kao što je gore navedeno, lokalni Direktor Profesionalne prakse (*Country PPD*) ima operativnu odgovornost za nadgledanje Sistema upravljanja kvalitetom kompanije članice. Ovo uključuje prihvatanje ili predlaganje izmjena preporučenih zaključkom godišnje evaluacije Sistema upravljanja kvalitetom. Predstavnici globalne grupe za

profesionalnu praksu koordinišu i nadgledaju procese Sistema upravljanja kvalitetom.

Upravljanje rizicima

Upravljanje rizicima predstavlja koordinisanje aktivnosti širom organizacije osmišljenih da pomognu našim ljudima sa usaglašavanjem na globalnom i lokalnom nivou i da podrže timove koji rade sa klijentima kako bi oni pružili usluge izvanrednog kvaliteta. Odgovornost za usluge visokog kvaliteta i preuzimanje rizika u vezi sa kvalitetom je na EYG kompanijama članicama i njihovim odjelima.

Između ostalog, Globalni rukovodeći partner za upravljanje rizicima pomaže u nadzoru upravljanja rizikom od strane kompanija članica, kao i drugih rizika kroz organizaciju kao dio šireg okvira za upravljanje rizicima (ERM) u kompaniji. Prioriteti ovog okvira se saopštavaju EYG kompanijama članicama.

Globalni rukovodeći partner za upravljanje rizicima je odgovoran za uspostavljanje okvira za dosljedno upravljanje rizicima širom svijeta i za omogućavanje upravljanja rizicima širom EY-a.

Stručnjaci u EY kompanijama članicama su zaduženi da predvode inicijative za upravljanje rizicima (uz podršku ostalog osoblja i profesionalaca), kao i da se usaglašavaju sa odjelima po tom pitanju.

Kada se dogode situacije koje predstavljaju rizik, Globalno rukovodstvo za upravljanje rizicima, u saradnji sa ostalim rukovodiocima sa globalnim funkcijama, aktivno traže doprinos od kompanija članica EY o lekcijama naučenim sa stanovišta upravljanja krizama i kontinuiteta poslovanja. Ovaj proces osvrta nakon događaja doveo je do značajnih promjena u planiranju EY vezano za njegovog odgovor na krizu i upravljanja krizama na nivou kompanija članica i na globalnom nivou. Ovakav osvrt obezbjeđuje veći stepen proaktivnosti, posebno u identifikaciji rizika koji se pojavljuju prije nego što izazovu značajan utjecaj, i davanje prioriteta rizicima od strane svake kompanije članice. Na primjer, ovo omogućava Globalnom EY timu za bezbjednost i mreži regionalnih menadžera zaduženih za bezbjednost da rade direktno sa timovima za upravljanje krizama svojih kompanija članica u pripremi za najvjerovatnije prijetnje tako što će u svoje mreže za upravljanje krizama uključiti obuku i napredne faze pripravnosti.

Pored toga, Globalni partneri za upravljanje rizicima stavili su veći fokus na poslovnu otpornost u naporima planiranja kontinuiteta poslovanja u EY. Ključna komponenta ovog pristupa je uviđanje da se mnoge krize ne *dese*; obično postoje indikatori faktora eskalacije kako se kriza razvija. Ovaj pristup

omogućava EY kompanijama članicama da počnu da se bave ublažavanjem rizika dok nastavljaju da *posluju kao i obično* u vrlo ranim fazama situacije koje mogu da utječu na poslovanje. Kreiranje *matrica eskalacije* oko nekoliko tekućih i veoma mogućih geopolitičkih događaja omogućilo je kompanijama članicama EY i regionalnim timovima za upravljanje kriznim situacijama u regionu da reaguju brže i efikasnije kako događaji eskaliraju. Pored toga, ove matrice eskalacije i kontrolne liste naknadnih akcionih stavki prevazilaze tradicionalne probleme života i bezbjednosti radne snage udubljujući se u faktore koji bi mogli da utječu na sposobnost kompanija članica da efikasno vode posao.

Ove promjene omogućavaju kompanijama članicama EY-a da efikasnije upravljaju značajnim krizama putem pripremljenog holističkog pristupa.

EY globalna politika o zaštiti podataka o ličnosti i povjerljivosti propisuje zahtjeve koji se moraju poštovati prilikom obrade osjetljivih i povjerljivih podataka, uključujući i lične podatke. EY kompanije članice su uvijek u obavezi da iskomuniciraju promjene u lokalnim zakonima i regulativama, jer se ograničenja u upotrebi podataka stalno mijenjaju. EY globalna politika o zaštiti podataka o ličnosti i povjerljivosti je razvijena u skladu sa važećim zakonom, regulatornim okvirima (kao što je Generalni propis o zaštiti podataka Evropske unije (GDPR)) i relevantnim standardima profesije. Ova politika, zajedno sa drugim srodnim politikama i smjernicama, daje instrukcije EYG kompanijama članicama i njihovim zaposlenima o bezbjednosti informacija, čuvanju podataka, korištenju društvenih mreža i drugim temama u vezi sa zaštitom podataka.

Cyber bezbjednost

Upravljanje rizicima velikih i kompleksnih napada na digitalne podatke dio je poslovanja za sve organizacije. Iako nijedan sistem nije imun od *cyber* napada, EY BiH je pažljiva u preuzimanju koraka potrebnih za zaštitu i čuvanje podataka klijenata.

EY metoda *cyber* bezbjednosti je proaktivna i uključuje primjenu tehnologije i procesa potrebnih za upravljanje i minimiziranje rizika od napada na digitalne podatke na globalnom nivou. EY alati za bezbjednost informacija i programi zaštite podataka konsistentni su sa industrijskim standardima i primjenjivim lokalnim zahtjevima, dizajnirani su da zaštite od neautorizovanog pristupa sistemima i podacima. Postoji tim posvećenih internih i eksternih specijalista za *cyber* bezbjednost koji aktivno nadgledaju i osiguravaju zaštitu za EY sisteme.

Osim tehničkih i procesnih kontrola, od svih EY zaposlenih se zahtijeva pisana potvrda njihovog

razumijevanja principa koji su opisani u EY globalnom kodeksu ponašanja i njihova posvećenost da ih poštuju. Postoje također obavezne aktivnosti za učenje o svijesti o bezbjednosti. Postoje razne politike koje opisuju dužnu pažnju koja mora biti posvećena tehnologiji i podacima, uključujući ali ne ograničeno na Globalnu politiku o informacionoj bezbjednosti i Globalnu politiku o prihvatljivom korištenju tehnologije. EY politike i procesi o zaštiti digitalnih podataka prepoznaju važnost vremenski precizne komunikacije.

Zaposlenima u EY-u se redovno i periodično šalju podsjetnici na njihove odgovornosti koje se tiču ovih politika i generalne prakse svesti o bezbjednosti.

Procedure poštovanja nezavisnosti

Procedure poštovanja nezavisnosti

Globalna EY politika nezavisnosti zahtijeva da se EY BiH i svi zaposleni pridržavaju standarda nezavisnosti koji su primjenjivi na određena angažovanja uključujući, na primjer, IESBA Kodeks etičkog ponašanja i lokalne zahtjeve kada je nezavisnost revizora u pitanju.

Mi razmatramo i procjenjujemo nezavisnost uzimajući u obzir razne aspekte – uključujući finansijske odnose naše firme i naših zaposlenih, odnose među zaposlenima i sa klijentima; mogućnost pružanja nerezvizorskih usluga revizorskim klijentima; pravila koja se odnose na rotaciju kompanije i partnera na angažovanju; ugovaranje naknade; prethodno odobrenje Odbora za reviziju - tamo gdje je to primjenjivo, kao i naknade i kompenzacije za partnere.

Nepostupanje u skladu sa zahtjevima procedure poštovanja nezavisnosti utječe na odluke vezane za unapređenje i kompenzaciju zaposlenih i povlači druge disciplinske mjere, uključujući i udaljšavanje iz EY BiH.

Kompanija EY BiH je implementirala EY Globalne aplikacije, alatke i procese kako bi pružila podršku svojim zaposlenima u poštovanju politika i procedura nezavisnosti.

EY Globalna politika nezavisnosti

EY Globalna politika nezavisnosti sadrži zahtjeve nezavisnosti za sve EY kompanije članice kao i za sve zaposlene. To je politika koja se zasniva na kodeksu nezavisnosti IESBA (Međunarodni kodeks etike za profesionalne računovođe izdat od strane Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe), sa pooštrenim zahtjevima ukoliko tako propisuje navedeni lokalni regulator. Ova politika uključuje i korisne smjernice koje stručnom i drugom osoblju pomaže u primjeni pravila nezavisnosti. EY Globalna politika nezavisnosti je lako dostupna na EY intranetu.

EY Globalna politika nezavisnosti je primjer intelektualnog resursa koji je kreiran kako bi se osigurala dosljednost u funkcionisanju Sistema upravljanja kvalitetom.

EY Globalni sistem nezavisnosti (G/S)

EY Globalni sistem nezavisnosti (G/S) je alatka koja služi EY zaposlenima da odrede tip usluge koji se može pružiti klijentima uzimajući u obzir politike i procedure nezavisnosti. GIS sadrži sve revizorske klijente i njihova povezana lica, uključujući klijente koji su listirani na berzi, ostale klijente koji su lica od javnog interesa, ali i klijente kojima se pružaju ostale usluge uvjeravanja. Ova alatka uključuje porodično stablo klijenata revizije i njihovih povezanih lica, druga lica koja podliježu restrikcijama nezavisnosti, i ostala lica ne podliježu restrikcijama nezavisnosti. Porodično stablo firmi ažuriraju timovi koji pružaju usluge tim klijentima. Podaci o pravnim licima uključuju oznake za pravila nezavisnosti kojima podliježe to lice, i time pomažu zaposlenima da odrede koju vrstu usluge mogu pružiti klijentu kao i tip poslovnog odnosa u koji možemo ući sa klijentima.

GIS je primjer tehnološkog resursa koji je kreiran kako bi se osigurala dosljednost u funkcionisanju Sistema upravljanja kvalitetom.

EY Globalni sistem kontrole (GMS)

EY globalni sistem kontrole (GMS) je još jedna važna globalna alatka koja omogućava svim našim zaposlenima da identifikuju papire od vrijednosti i druga ulaganja, koja nije dozvoljeno držati u vlasništvu. Također, od partnera, licenciranih ovlaštenih revizora i menadžera višeg ranga se očekuje da prijavljuju kroz ovaj sistem detalje o svim papirima od vrijednosti, koje oni sami ili članovi njihove uže porodice posjeduju. Kada pojedinac izvesti da posjeduje zabranjene papire od vrijednosti, od njega će biti zatraženo da ih otuđi. Izuzeci koji se identifikuju tokom ovog procesa, prijavljuju se kroz sistem za prijavljivanje incidenata radi ispunjenja regulatornih zahtjeva.

GMS također omogućava godišnju i kvartalnu potvrdu nezavisnosti, u skladu sa EY politikama nezavisnosti, a kao što je detaljnije opisano u nastavku. Globalni sistem kontrole je primjer tehnološkog resursa koji je kreiran kako bi se osigurala dosljednost u funkcionisanju Sistema upravljanja kvalitetom.

Pridržavanje politike nezavisnosti

Uspostavili smo brojne procese i programe čija je svrha praćenje poštovanja zahtjeva nezavisnosti kompanija članica EY i njihovih zaposlenih. Oni uključuju sljedeće aktivnosti, programe i procese.

Potvrde nezavisnosti

EY BiH je godišnje uključena u regionalni proces kako bi se potvrdila usklađenost sa Globalnom politikom nezavisnosti i kako bi se prijavili eventualni izuzeci.

Svi zaposleni, koji posluju s klijentima, od ranga menadžera do partnera, kao i neki nezavisno od ranga s obzirom na njihovu funkciju, u obavezi su da potvrde usklađenost sa politikama i procedurama nezavisnosti na kvartalnom nivou. Pored toga, svi zaposleni u EY-u su u obavezi da potvrde usklađenost Globalnom politikom nezavisnosti jednom godišnje.

Provjera usklađenosti sa politikama nezavisnosti

EY uspostavlja i sprovodi određene procedure kako bi se ocijenila usaglašenost EY članica sa politikama nezavisnosti. Ovi testovi podrazumijevaju pregled nerevizorskih usluga, poslovnih odnosa sa društvima kojima pružamo usluge revizije i finansijske odnose sa drugim EYG kompanijama članicama.

Testiranje usklađenosti individualne nezavisnosti

Svake godine, globalni EY tim za nezavisnost sprovodi program za testiranje lične nezavisnosti (*personal independence compliance testing – PICT*), koji provjerava da li pojedinci poštuju obavezu da prijave finansijske interese u GMS. Kao dio ovog programa, odabrani pojedinci podnose izvode bankovnih računa i drugu dokumentaciju o svojim finansijskim interesima, koji se zatim porede sa informacijama prijavljenim u GMS-u za određeni period koji se testira da bi se utvrdilo da li postoje neprijavljeni interesi. Bilo koji neprijavljeni interesi se procjenjuju i zatim se sprovode prikladne mjere. Za ciklus testiranja za 2024. godinu, EY BiH testirani su partneri i ostali zaposleni.

Nerevizorske usluge

Postizanje usklađenosti sa profesionalnim standardima, zakonima i propisima koji regulišu pružanje nerevizorskih usluga revizorskim klijentima je omogućeno putem različitih mehanizama, uključujući i upotrebu PACE-a (kao što je opisano na stranici 22.), GIS-a (vidi stranicu 44.), i SORT-a (opisano u tekstu niže), treninga. Nadgledanje obuhvata sprovođenje potrebnih procedura tokom

vršenja revizije i procese interne kontrole, poput *Global Compliance Engagement Testing*. Imamo i proces za razmatranje i odobravanje određenih nerevizorskih usluga prije nego što prihvatimo angažovanje.

Globalna edukacija iz oblasti poštovanja nezavisnosti

EY razvija sprovodi brojne programe edukacije u oblasti poštovanja nezavisnosti. Svi zaposleni, koji posluju s klijentima, kao i neki nezavisno od ranga s obzirom na njihovu funkciju, dužni su da učestvuju u godišnjoj edukaciji o nezavisnosti, a u cilju održavanja naše nezavisnosti u odnosu na klijente kojima pružamo usluge revizije.

Cilj edukacije je da pomogne našim zaposlenima da razumiju svoje odgovornosti i da omogućimo svakome od njih, kao i kompanijama članicama, da budu nezavisni od bilo kojih utjecaja koji bi se mogli smatrati nekompatibilnim sa vrijednostima poput objektivnosti, integriteta i nepristrasnosti prilikom pružanja usluga revizije.

Godišnji program edukacije pokriva naše zahtjeve za nezavisnošću usmjeravanjem na nedavne izmjene u politici, ali i na druge važne i značajne teme. Blagovremeno izvršenje godišnje edukacije je neophodno i pomno je praćeno.

Pored programa godišnje edukacije, postoje drugi programi i sadržaji u oblasti poštovanja nezavisnosti kao što su programi edukacije novozaposlenih i programi edukacije profesionalnog osoblja koje se bavi pružanjem osnovnih usluga.

Godišnja edukacija iz oblasti poštovanja nezavisnosti je primjer intelektualnog resursa koji je kreiran kako bi se osigurala dosljednost u funkcionisanju Sistema upravljanja kvalitetom.

Alat za referentni portfolio usluga (SORT)

SORT služi kao glavna lista odobrenih EY usluga. Kroz EY aplikaciju SORT mi redovno ocjenjujemo i pratimo naš portfolio usluga koje pružamo kako bismo bili sigurni da su te usluge u skladu sa zakonom i profesionalnim standardima, odnosno kako bismo osigurali da nove usluge koje razvijamo prate odgovarajuće metodologije, procedure i procese. Ukoliko bi neka usluga mogla dovesti u pitanje naše poštovanje politika i procedura nezavisnosti, prekidamo je ili je ne pružamo.

Također, SORT pruža informacije zaposlenima o uslugama koje pružamo. Obuhvata smjernice u vezi sa drugim uslugama koje možemo pružati klijentima

kojima već pružamo usluge revizije, nerevizorskim klijentima, kao i smjernice za nezavisnost i druga pitanja u vezi sa upravljanjem rizikom.

SORT je primjer tehnološkog resursa koji je kreiran kako bi se osigurala dosljednost kompanija članica u funkcionisanju Sistema upravljanja kvalitetom.

Poslovni odnosi, nezavisnost,
prikupljanje i procjena podataka
(*Business Relationships Data
Gathering and Evaluation – BRIDGE*)

Od zaposlenih u EY-ju zahtjeva se da koriste *BRIDGE* u mnogim okolnostima da identifikuju, procijene i dobiju unaprijed odobrenje potencijalnog poslovnog odnosa sa klijentom revizije, čime se održava naša usklađenost sa zahtjevima nezavisnosti.

BRIDGE je primjer tehnološkog resursa koji je kreiran kako bi se osigurala dosljednost kompanija članica u funkcionisanju Sistema upravljanja kvalitetom.

Odbori za reviziju i nadzor
nezavisnosti

EY prepoznaje važnu ulogu revizorskih odbora i sličnih upravljačkih tijela korporacije u kontroli poštovanja nezavisnosti. Nadležni i nezavisni odbori za reviziju u ime dioničara, imaju ključnu ulogu u zaštiti nezavisnosti i sprečavanja konflikta interesa. EY u Bosni i Hercegovini se trudi da otvoreno i redovno komunicira sa odborima za reviziju ili organima upravljanja. Koristeći naše programe za kontrolu kvaliteta, mi pratimo i testiramo usklađenost komunikacije sa odborima za reviziju sa našim standardima, a u slučajevima kada je to potrebno, i obavezno odobrenje za pružanje ostalih usluga.

Prihodi i naknade

Prihodi i naknade

Finansijske informacije

Prihodi predstavljaju kombinovane, nekonsolidovane, prihode kao i troškove koji su prefakturisani klijentima, ali i prihode koji se odnose na druge EYG članice. Prezentovani prihodi potiču i od revizorskih i od nerevizorskih klijenata.

Prihodi u tablici navedeni su u skladu sa lokalnim zakonskim propisima i uključuju:

- Prihode od zakonskih revizija godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja društava od javnog interesa, i društava koja pripadaju grupi čiji su vlasnici društva od javnog interesa,
- Prihode od zakonskih revizija godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja drugih društava,
- Prihode od računovodstvenih usluga,
- Prihodi od ostalih usluga.

Finansijski podaci za godinu završenu 31. decembra 2024. godine izraženi u BAM.

Usluge	Prihod	Procenat
Zakonske revizije pojedinačnih i konsolidovanih finansijskih izvještaja	2.602.250	51,35 %
Ostale revizije i reviziji srodne usluge	sadržano u prethodnom	N/P
Prihodi od računovodstvenih usluga	1.128.161	22,26 %
Prihodi od ostalih usluga	1.337.665	26,39 %
Ukupni prihod	5.068.076	100%

Naknade partnerima

Kvalitet predstavlja okosnicu naše poslovne strategije i ključnu komponentu našeg sistema upravljanja učinkom. Partneri u EY BiH ocjenjuju se i dobijaju naknade na osnovu kriterijuma koji uključuju određene indikatore kvaliteta i upravljanja rizicima. S druge strane, kada se partneri ne pridržavaju standarda kvaliteta, preduzimaju se korektivne radnje. To može uključivati praćenje učinka, umanjenje naknada, dodatne obuke, dodatni nadzor ili preraspodjelu – ili, u slučajevima ponovljenih ili posebno ozbiljnih neusaglašenosti, isključenje iz EY-a.

EY zabranjuje ocjenjivanje i nagrađivanje glavnih partnera za reviziju i ostalih ključnih partnera na revizorskim angažovanjima na osnovu prodaje nerevizorskih usluga svojim klijentima. Ovo učvršćuje profesionalnu obavezu naših partnera da zadrže nezavisnost i objektivnost.

Razvili smo posebne kriterijume za ocjenu kvaliteta i upravljanja rizicima koji uzimaju u obzir sljedeće:

- Pružanje tehnički izvrsnih usluga
- Poštovanje naših vrijednosti koje se ogleda u ponašanju i stavu
- Demonstriranje znanja i liderstva u oblasti kvaliteta i upravljanja rizicima
- Usklađenost sa politikama i procedurama
- Usklađenost sa zakonima, propisima i profesionalnim dužnostima

Naša filozofija naknada za partnere zahtijeva diferencirane nagrade na osnovu nivoa učinka partnera, koji se mjeri u skladu sa pravilima za proces evaluacije. Partneri se ocjenjuju godišnje, na osnovu kvaliteta pruženih usluga, odnosa sa klijentima, ali i tržišnih i finansijskih pokazatelja.

Poslujeemo u sistemu koji zahtijeva da se godišnja evaluacija učinka partnera u velikoj mjeri bazira na ocjeni kvaliteta njegovog rada.

Kako bi se utvrdile tržišne vrijednosti za različite vještine i pozicije te kako bi se izvrsni pojedinci privukli i zadržali, sljedeći faktori se također uzimaju u obzir prilikom obračunavanja ukupne nagrade partnerima:

- Iskustvo
- Pozicija i odgovornost
- Dugoročni potencijal

Dodatak 1: lista klijenata revizije koja su društva od javnog interesa

Dodatak 1: lista klijenata revizije koja su društva od javnog interesa

U poslovnoj godini završenoj 31. decembra 2024. godine, društvo Ernst & Young d.o.o. Sarajevo izvršilo je reviziju sljedećih društava od javnog interesa i sa njima povezanih lica:

ArcelorMittal d.o.o. Zenica
Centralna banka BiH
Intesa Sanpaolo Banka d.d. BiH
Scania Leasing BH d.o.o. Sarajevo
Union Banka d.d. Sarajevo

Sarajevo, 30. aprila 2025. godine

Danijela Mirković

Prokurista

Ernst & Young d.o.o. Sarajevo

Dodatak 2: spisak registrovanih EY kompanija članica

Dodatak 2: spisak registrovanih EY kompanija članica

Spisak registrovanih EY kompanija članica u državama članicama EU ili EEA

Zaključno sa 30. junom 2024. godine, sljedeće kompanije članice EY registrovane su za obavljanje zakonskih revizija u državama članicama EU ili EEA:

Država	Kompanija članica
Austrija	Ernst & Young Wirtschaftsprüfungsgesellschaft m.b.H.
Belgija	EY Assurance Services SRL
	EY Bedrijfsrevisoren SRL
	EY Europe SRL
Bugarska	Ernst & Young Audit OOD
Hrvatska	Ernst & Young d.o.o.
Kipar	Ernst & Young Cyprus Limited
	Ernst & Young CEA (South) Services Ltd
	Ernst & Young CEA (South) Holdings Plc
Češka	Ernst & Young Audit, s.r.o.
Danska	EY Godkendt Revisionspartnerselskab
	EY Grønland Godkendt Revisionsanpartsselskab
Estonija	Ernst & Young Baltic AS
	Baltic Network OU
Finska	Ernst & Young Oy
Francuska	Auditex
	Ernst & Young Audit
	Ernst & Young et Autres
	EY & Associés
	EY Audit & Conseil
Njemačka	Ernst & Young GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	Ernst & Young Heilbronner Treuhand-GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	EY Revision und Treuhand GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	TS GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	Schitag Schwäbische Treuhand GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	EY Deutschland GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft Steuerberatungsgesellschaft
	EY Verwaltungs-GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	EY-Parthenon GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
	TS Beteiligungs-GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft
Grčka	Ernst & Young (Hellas) Certified Auditors Accountants S.A.
Mađarska	Ernst & Young Könyvvizsgáló Korlátolt Felelősségű Társaság
Irska	Ernst & Young Chartered Accountants

Država	Kompanija članica
Italija	EY S.p.A.
Letonija	Ernst & Young Baltic SIA
Lihtenštajn	Ernst & Young AG, Basel
	Ernst & Young GmbH Wirtschaftsprüfungsgesellschaft, Stuttgart, Germany
	Ernst & Young AG, Vaduz
Litvanija	Ernst & Young Baltic UAB
Luksemburg	Ernst & Young Luxembourg
	EYL Luxembourg
	Ernst & Young
Malta	Ernst & Young Malta Limited
Nizozemska	Ernst & Young Accountants LLP
	EY Accountants B.V
Norveška	Ernst & Young AS
Poljska	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
	Ernst & Young Usługi Finansowe Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Doradztwo Podatkowe spółka komandytowa
	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Finance spółka komandytowa
	Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa
Portugal	Ernst & Young Audit & Associados–SROC, S.A.
Rumunija	Ernst & Young Assurance Services SRL
	Ernst & Young Suport Services SRL
Slovačka	Ernst & Young Slovakia, spol. s r.o.
Slovenija	Ernst & Young d.o.o.
Španija	ATD Auditores Sector Público, S.L.U
	Ernst & Young S.L.
Švedska	Ernst & Young AB

Ukupni promet za godinu koja je završila 30. juna 2024. godine za ove kompanije članice EYG, proistekao iz zakonskih revizija godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja bio je približno 2,8 milijardi Eura.

EY | Building a better working world

EY exists to build a better working world, helping create long-term value for clients, people and society and build trust in the capital markets.

Enabled by data and technology, diverse EY teams in over 150 countries provide trust through assurance and help clients grow, transform and operate.

Working across assurance, consulting, law, strategy, tax and transactions, EY teams ask better questions to find new answers for the complex issues facing our world today.

EY refers to the global organization, and may refer to one or more, of the member firms of Ernst & Young Global Limited, each of which is a separate legal entity. Ernst & Young Global Limited, a UK company limited by guarantee, does not provide services to clients. Information about how EY collects and uses personal data and a description of the rights individuals have under data protection legislation are available via ey.com/privacy. EY member firms do not practice law where prohibited by local laws. For more information about our organization, please visit ey.com.

© 2024 EYGM Limited
All Rights Reserved.

EYG no. EYG no. 008908-23Gbl

BMC Agency GA 12235087

ED None

Ovaj materijal je pripremljen samo u opšte informativne svrhe i nije predviđeno oslanjati se na njega za računovodstvene, poreske, pravne ili druge stručne savjete. Molimo vas da se o bratite svojim savjetnicima za određeni savjet.

ey.com